

નમદ માટે કાવ્યો જ્યાં લાગ્યા લાગ્યા લાગ્યા તેમમો મેલેકો-
 માગ છેડી દીધો છે એકાઠ જ્યાંએ જ સુઝી દીધી જરૂર લાગી-
 લ્ય મે ગીય આપી છે તે સિવાય, કાવ્ય-સાથે દીકા પ્રસિદ્ધ વધ
 હોય ત્યાં જ રિપજી આપવાનો નિયમ રાખ્યો છે એ દીકામા પણ
 મેલેકો કોઈ જગ્યાએ યોડો ભાગ છેડી દીધો છે. આમ કરવામા મૂળ
 અર્થને હાનિ ન થાય તેની સંભાળ રાખી છે છતાં એવી હાનિ થયો
 સંભવ પડ્યો જગતમા છે એટલું જાણું છું જોડણીની હાલની અનિયત
 સ્થિતિમા મૂળ લેખકની જોડણી રાખવાનો નિયમ રાખ્યો છે. આ
 સર્વમાં સરતચૂડથી જે જે ડોલો થયા હોય તે માટે લેખકની ક્ષમા
 આપું છું

અન્ત આ મંમદ માટે મન લખોએ પોતાના કાવ્યો લેઈ
 મને મંમનિ આપી તે માટે તથા અન્ન જે મિત્રોએ મન દીધું છે તે-
 માટે તે સર્વનો આભાર મનું છું

ગજરાત વિદ્યાપીઠ વિવાદીની પરીક્ષાએ માટે આ પુસ્તક
 નિયત થયું છે તે માટે તે મંમદનો પણ આભારી છું.

મહાસિંહરાજ
 સં. ૧૯૮૦
 અમદાવાદ

રામનારાયણ વિ. પાઠક.

મને જોઈને ડહી જતા પત્રીઓને	૧૩૬
દુખિયાના બેરી	૧૩૬
આત્મબોધ	૧૩૮
ધુવડ	૧૩૯
મૃદ કોઈકયા	૧૪૪
જાગે જાગે પ્રેમી રનેદી	૧૪૭
બે ધ	૧૪૮
એને તો એનાલું તને રે પામર પ્રાણી	૧૪૯
તાગનું તૂટનું	૧૫૦
હાથ તારી સાથી વાજાની	૧૫૧
બાપાઓને ઉપદેશ	૧૫૩
જલદીશા	૧૫૪
ગદામિનિ-કમળ	૧૫૫
ટિપ્પણ	૧૫૫
હાલની પહેરી લીંગની સૂચી	૧૮૨
જેષ્ઠગીની સૂચી	૧૮૬

કાવ્ય સમુચ્ચય

ભાગ ૧ લો

— — —

૧

રત્નતિ

(સાદું ભાષાકીર્તન.)

જેને ગૈય જાનો પુરે ગિય કરી વેગાનમા બધા જે,
બોલો પુરુષ હતા પુરુષ, વિભા જાનો અદભુત જેને કહે
મૂળે વૈભિનિ સુરને અનુભવી મામાનકા કેમને,
કા. નાચ પ્રમાણુ શાસ્ત્રિય કહે નૈપાધિકા જેને.

૧

શાસ્ત્રિયારિ મનુષ્યા દિવિ મધા છ નૃપાર્થી બિન્ન જે,
અમારી જે રૂં બાર નાચ વિભાન પ્રદા જે. જે રૂં
એવે: જેવ અસ્થિત્ય નાચ સપતે મજા જેવા અમા જે
પૂરે છે મન વર્ણનાથ સપ્રા. ૧૧ વૈભાનના નાચ જે.

૨

જે છે એ: અવર્ણુ ૧, બહુ રિય નૃપિ અંત નાચારી,
જે છે આશ્વસાનમા વગાવના જેના રિય કો નર્થી
જે પૂરે પદિનાથ મરુ વિવના સવેગ નિદિપ્રદા
તે આ હી મુખ સુદિ નિત્ય અમન નરકેન પ્રના નદા

૩

ભોળાનાથ માંડાભાઈ

જારે એ તો છેમે સખલ દરિન વેગ રિખ્યા,
 અમલ પ્રેરે નોઠા પ્રભુ નિજ કરે વરખિ કરજા.
 તરીને એ છેમે રિખનખન બુદા ધોળનિ તમે,
 વરી માથે પ્રેરી મુચરિન તણા મન અનિમે;
 જાલી નાચતી એ મુદ્દા ઘડરિમ દોભજ વિના,
 પ્રભુ પ્રેરી નોઠા અનુભવનિ એ રિખ્ય કરજા.
 અતે અતે પેઢા રિખનખ દિનારા જાદિ પડ્યા,
 અપા, આનદોએ અનુપમ મુખો રે! જાદિ જાદ્યા;
 તહો રે જીનરી સરલ મતિથી એ મુકરજા,
 પ્રજો! નોઠા મારી ચક્રવે અનુપા પારિ કરજા.

—સરજી—

૩

અમીન

પરમેશ પ્રભુ પરમેશ પ્રભુ !

પરમેશ પ્રભુ પરમેશ પ્રભુ !

પ્રભુ એક તુંદી વિષ્ણુ અન્ય પ્રભુ-
 નથી કાલ જોગન પ્રભુ સાક્ષી પ્રે.

પ્રભુ એક તુંદી વિષ્ણુ અન્ય પ્રભુ-
 નથી કાલ જોગન, પ્રભુ સાક્ષી પ્રે.

વર્ગો એ પદ્ય-એ પદ્ય સાક્ષી પ્રે-
 મદમદ રસલ-ખુદા, ગણે છું.

વર્ગો એ પદ્ય-એ પદ્ય સાક્ષી પ્રે-
 મદમદ, રસલ-ખુદા, ગણે છું.

કાવ્ય સમુદાય

સર્વ	પાક	નમઃ	ત્રી	પદ ૧૧	
સર્વ	પાક	નમઃ	(૩)	પદ ૧૨	૬
સર્વ	આક	અપાક	અપી	પદ ૧૩	
સર્વ	આક	અપી	અપી	પદ ૧૪	૭

(સર્વોત્તમ પાક નમઃ અપી	
સર્વોત્તમ પાક નમઃ અપી)	૮

(નમઃ કૃષ્ણ કૃષ્ણ, કૃષ્ણ પદ વિના-	
નમઃ કૃષ્ણ કૃષ્ણ, કૃષ્ણ (૩))	૯

મુનિ-મન પ્રત્યક્ષ મન પ્રત્યક્ષ	
મુનિ-મન પ્રત્યક્ષ મન પ્રત્યક્ષ	૧૦

કૃદ્ધિમ મધુમદ મારતર

૬

સાથ પ્રાર્થના.

(સાવ-સેનન કથાબુ)

સર્વ (૧)	સર્વ	નદિ	બેલી	
દયા	દયા	દયા	દેવી	સર્વ
જુનિયા	જુનિયા	જુનિયા	જુનિયા	
મુનિ-મન	મુનિ-મન	મુનિ-મન	મુનિ-મન	સર્વ

અબધ એવ હે બવ-દુઃખ-બંધન,	
સરન. મુકિત-ચારી સ્તેષી	સત.
રઘનિ નિમિર જવાય બધે જન્,	
દુઃખી દુઃખ દુઃખે વ્યેલી	સત.
અધર્મના અધર ન રહી,	
સન-રુદ્ર પ્રકટે અગ્નિ	સત.
	દસિક

—છાંદસ—

૫

પ્રભુને પદ

(અષ્ટમ)

આજ બહુનંદ, ધરીને આનંદ,	
સંત્ય સુખદંદ, ધામે મલો.	૧
આત્માને અમિ, પ્રેમ ભાવું સંગે;	
લઈ રાઈ રમિ, માર્ગે મ્હાલો.	૨
હરી ભક્તિપાન, માગ્ય શક્તિપાન;	
અમૃત નોપાન, પકિત ચરો.	૩
મરી કિન્નરધામ, તરંગ વિરામ;	
પ્રભુ અનિરામ પાવે પદો.	૪
પરિરેષાપદ, વિદે નિનદ,	
હરી તમ—પદ, દુઃખને વે.	૫
પૈર્વ કવચસ્થ, લઈ ગાન દન્દ,	
પ્રકટે સમસ્ત, સગુને તો.	૬

હરી અમન, દુખ વખણ,	
રિપજાવણ, તેન બારે	૧૭
પ્રદામેમે સાવનિ, મુદામા રિખાનિ,	
સહ અખણાનિ, યામે તારે	૮
એમ સમનપુ જોડામુખલિપુ,	
રિખા અમી વિનુ, પગે પગે.	૬
ખોમીકરેસવ, નિરખી સમન,	
જમણ અખણ, પગે સગે.	૧૦

૬

હું તમારો જુ;

(ચૈતન્ય)

હરિ હું બરા જુડો પખ તારો બમે જુડો પખ તારો.	
તું મ રી માગા હું તારું જામક, જડ દુખ પામુ જિયાન	હરિ
દીનવાન થઈ દીનનધી બધન વિરિધ વિારો	હરિ
માનાની માણક મેનક પર જુધા બાર વધારો	હરિ
પૂજુ આપનક પદ એડુ સ્વાત સૈવ સુધારો,	હરિ
કેશવ નહુ હું કાક ન માનુ નરક નિવાસ નિવારો	હરિ

કેશવવાસ હરિરામ બહુ

જય જય મરતી ગુજરાત !

(લાગી.)

જય જય મરતી ગુજરાત !

જય જય મરતી ગુજરાત,

દીપે અસ્થુ પરમાત.

ખાત પ્રકાશથી જગત કમુખી પ્રેમ સૌર્વ અંકીત,

તું બખુવ બખુવ નિજ સંગિ સંગે, પ્રેમ બક્ષિતી રીત-

હમી ગુજ મુંદર જન,

જય જય મરતી ગુજરાત.—૧

ઉત્તરમાં અંબા માન,

પૂરવમાં કાળી માન,

હે દક્ષિણ દિશા કરના. રક્ષા, કુન્નેશ્વર મદારે,

ને મોમનાય ને દામોદર એ, પશિય દેશ દે,

હે સાદાપ્યમાં સાદાત,

જય જય મરતી ગુજરાત.—૨

નદી નાદી નર્મદા જોય,

મદી ને બીટી જમ જોય;

વળી જોય મુખાળા ગુદરમજીને. રનાગર સગર,

પર્વત ઉચરથી વીર પૂર્વે, દે આશિય જયકર-

સંપે સોપે સડે જન,

જય જય મરતી ગુજરાત.—૩

તે અન્દિયવાના રમ,

તે સિદ્ધસા જલસિંગ,

કાવ્ય અભ્યુદય

તે રમે થઈ જનુ અધિક સેતુ રમે, વર્ષે સેતુ મેલ,
 શુભ સુખ સિતે, મધુન-ક રેભસે, વીલી, મર્મ ઉ રજા-
 ભવ વૃત્તે નર્મદા, સાથે,
 ભવ ભવ મરણી મુનસુખ-૪

નર્મદાસીકર

૮

માતી ભરત ભૂમિ-સ્વરોશ-લોક

જાણી

("કાવ્ય અભ્યુદય" ૬૫ શ્લોક સ્વરોશ-લોક પાદ ૪ ભરત)
 ૫૫ ગાન

કાવ્ય ભવ ભૂમિ

સ્વરોશ-લોક ભરતી સુગીય જુનિ

૫૫ ગાન ની

ભરતી ૫૫ ગાન ૫૫ ગાન

સ્વરોશ-લોક ભરતી ૫૫ ગાન

સ્વરોશ-લોક ભરતી ૫૫ ગાન

સ્વરોશ-લોક ભરતી ૫૫ ગાન

કાવ્ય ભવ ભૂમિ—

૨

સ્વરોશ-લોક ભરતી ૫૫ ગાન

સ્વરોશ-લોક ભરતી ૫૫ ગાન

સ્વરોશ-લોક ભરતી ૫૫ ગાન

કાવ્ય ભવ ભૂમિ—

૩

થી દુઃખના સ્થળ સ્થળ મોટે!
નરંગી રમણી મનગ્રં મોટે!-
જાણે પારી, વિશંબરનીજ દેખે.-

મોરી બરનૂનિ-૪

સાચે વિશંબરવાહી તું પ્રાગી;
સંપદિ શ્રાવણિકે જર્ણી સાગ્ર,
તને પ્રજુએ કરી યિષ પ્રયુખાગ્ર-

મોરી બરનૂનિ-૫

દેખી દુનિયા મરે છે દિગ દાગી-
પણ શીરન! રાખ પ્રયુતું મગ્ર!-
દામ! દામ તેન છે ધરાગ્ર!-

મોરી બરનૂનિ-૬

નારો વાકે નર્થજ, તથાપિ એ,
અમે જાટ કેપૂત નેક પાપીએ;
દેવ હંકે દુઃખાં- દુભિવે દહ્યએ!-

મોરી બરનૂનિ-૭

મદ, આગસ, હંપ ને અનર્થિ,
મનિ મનજીની અધર્મી નામ આત્ર,
ગુપ્ત સાર્વજનિક સમગ્ર ન નિ-

મોરી બરનૂનિ-૮

જાણું, જાનમજીકિ તે નામે નદી,
એક પેટની વેડ અખંદ સદી,
હવે એક જગદીએ દૈર્ઘ્ય ન દદી,

મોરી બરનૂનિ-૯

એવા જાનને ધિર ધિર ધિર જાય છે,
 કોઈ સમયા એથી તો સીધા છે.
 એને જાનિતી ત્યાં અધિભર છે !

ધારી જાનવૈનિ-૧૦

દેરે દાઢ, કાઠીર ને કોદે,
 જંગલીમાં જંગલી ને લોદે,
 જાનમૂંખિ જાનન અનાનિત ન રહે-

ધારી જાનવૈનિ-૧૧

કીંઓ જલુ જાળા ને જાડી,
 તેજે દેલખાંતિ સળા જાળી,
 ધનિદાસ છે જ એનો સાળી.

ધારી જાનવૈનિ-૧૨

જાન જાળી જાનમૂંખિ ને ન મડે
 સરિ કમવિરહ રક્ષાસ એ —
 રે રણસે રણ રણસે રે '

ધારી જાનવૈનિ-૧૩

જાતા જા જા જા જા જા
 ને જાને જાનવૈનિ ના જા જા,
 એનો જા જા જા જા જા જા જા

ધારી જાનવૈનિ-૧૪

નું તો જા જા જા જા જા જા
 રે રે રે રે રે રે રે રે રે રે
 જા જા જા જા જા જા જા જા

ધારી જાનવૈનિ-૧૫

—

1993-1994

કાલ કલિન્દા વેળાએ કાવ્યકાવ્યે સ્વરૂપે અવ્યય ?

પ્રાચીનકાવ્ય કાવ્યે જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે !

અમારી મુખ્યવર્તી મુખ્યવર્તી ! ૪

કિંતુ પ્રાચીન, પ્રાચીન, કાવ્યે જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે ?

અમારી જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે !

અમારી મુખ્યવર્તી મુખ્યવર્તી ! ૫

કાવ્ય પ્રાચીન કાવ્યે જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે ?

અમારી જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે !

અમારી મુખ્યવર્તી મુખ્યવર્તી !

અમારી

૧૧

આપના કાવ્ય

આપ ' જુનું મનિયા કાવ્યકાવ્યે વિષય કાવ્યે કાવ્યે કાવ્યે કાવ્યે,

આપને જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે,

આપ ' જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે,

જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે,

આપ ' જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે,

જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે,

આપ ' જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે,

જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે,

આપ ' જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે,

જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે,

આપ ' જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે જાતે,

સદાએ સાગર બર જાસ પનોના જે જે રે સાવ
 માછ ' તુજ મણ ગોરવ મુખ માન તરન ઝળ્યા બર્ષા રે સાવ
 દરે તુજ ચમ્પામુના પાન સરિત નદ સરોવરો રે લોન
 માછ ' સુર્સન સમ સદર્શ દિમાયમ ગનો ૩ લોન
 તપોબળ પાવન પૂરજ દર્શ અમર રૂણ બદના રે લોવ
 માછ તુજ સાન દાનને દાઝ જૂની જમ જેના રે લોવ
 મધુરવા-પંખી મુખ ટહુમર વળા સ્મૃતિ-વેદના રે લોવ
 માછ ' તુજ જાગરોખન અવનાર અનોખો શુરે મુને રે લોવ
 પુરાનન સસ્મૃતિને બગર મુનઃ મસ્તિષ્ક મૂકે રે લોવ
 માછ રસી તિમિરે તૂટિ છવાઈ સૂતા જૂનમગમા રે લોન
 જૂથાને દોર્યા તન દીપ રદાઈ ધર વિચાગમ રે લોવ
 માછ તુજ અંકે ખેંચા શુર મર્ધિ મુનિ રાજવી રે લોવ
 પૂંજ્યા ખડે ખડે નડ નવેનિધ સાજવી રે લોવ
 માછ સરમરણો જગમસદ્ જવનપદ ચિતરે રે લોવ
 દગ્ધ દરમનગ મગરો બનારી ઉછેરે રે લોવ
 માછ ' તુ ગૌ બાહ્યુ અતિપાળ અનર્થ દામથી રે લોવ
 પડ્યા કેઈ દેસ વધા બે ન રહી તુ ખાવતી રે લોવ
 માછ તુજ જૂનગરીન એ સ્વર્ગ સ્થાપે શા વડે રે લોન
 પુન પુપ્પ બાવ્ય સવિતા ભર્મ અનરુ જ દરે રે લોવ
 માછ તુજ જમમા જાડે ન જોડ જાતા જુમ દેટયા રે લોવ
 ભારત મૈયા પૂરો ઝાડ અધગ એટયા રે લોવ

કે. છ રીડ

અર્થે સ્વાય નરે માલ કસિતિ,
 વર્ણમર્મો નકુપ બન્ધુ બુદ્ધિ નેતે,
 પંડિતમારે વનવલ વિદારે શાન્તો,
 સૌનર્મ જેનું દમ્યુ દુર્જનિ જેમ બોલ્યો,
 શ્રી માધવીસાગર વિષાકર શૌર્ય નૃપ્પા
 શાખી વરિ મ્હુ હરી, દતિ એક દુષ્પદ,

× × ×

ન્યાયી નરી વન વને પ્રતિભતિ છેડે
 રમીન પશિ કુમુદે તરતર મોરે
 ગાત્રે નળે દિગ્ધ સમુદ્ર મન્ત્ર સુમધિ
 સર્વ પ્રમાર પરિપૂર્ણ વિશેષિ સંધિ

૭

પદાભ રત્નમણિ ખાલુ વખતુ રસા
 મ્હોરે દિપે અધિક આર્ધન છ નુમિ અથા
 અન્નદર્શન તરે શાક ન અગ્નિ બેઠો
 દુષ્ટી તરો સુમત્ર મ્હમ્મદ એમ તાલ

૮

× × ×

અથ અથ અ રી નુ પેલ વન પરિતે
 વાલરિ વરિ રી શર્મિન હરી રમિ
 અર્ધાંત્રે પેલુ રી અગ્નિ રા સિન્ધુ ન્ધ
 એન્ધ પ્રાર નિવસી અર્ધવન રાત્રત્ત,

૯

મધીર મોનિ મદન મદનમધી
 મુદી મદ મદન મદન રી પરી
 એ મદન મદન મદન તમ મદન
 અર્ધ નિન્ધાત્મક તમુ રા એક રાત્ર

૧૦

ને ક્યા દિમ લય સમે પલ્લુ અદિ એવો,
જેએ સિદ્ધા દિમલક્ષી ધરિ કોટ જેવો;
જેએ જીભારિ દગ દાનવ દીન કાયાં,
આ દિવ્ય જુભિ ઉદ્દેશ સમાપિ દોષા. ૧૭

લીંખરાવ લોગાનાથ

૧૨

સોમપદ્મ

(વ્રજતલિશ્લોક)

નિર્દત્તિમા સમય સત્તર માગવાને,
ને શત્રુઓથી મદુનસ બચાવવાને,
સ્વાધી સ્વરાજ્ય વ્યવસ્થા રિસ્મરિને,
જ્યાં સ્વાન્તર્ણી હરી ચિરસ્થિતિ વાસુદેવે ૧
વીંગી રહો જ્યાંધિ દુર્ગમ દુર્ગ જેવો,
અભાર અર્જન વડે ધૃતિ સૌર્વ દેતો,
રીઝાવતો ઉર તરંગ—પરપરાથી,
મુક્તિ પ્રવાણ ઉપદાર અનેક આપી. ૨
જ્યોતિસ્વરૂપ સુરસેવિત સોમનાથે,
કાલો નિરાત સચિત્ત નિદાગ્ર નિદ્રે,
સદૃશ સત્યજ્યુષમાળાન જ્યાં સુદામા,
પામ્યો સુરેદ-સુખ માધવ-મિત્રામ્ ૩
સરસતી રત્ની સુર્ધન સદૃશ જેને,
જ્યાં દેવગ દવ પ્રથા સુના સુધધે,

કાવ્ય સમુચ્ચય

જ્યાં અર્થે અવરસપોષક ગુર્જરીના,
 ને પ્રેમ ભક્તિ, સ્વ પુરિ એકબીના,
 નાચ્યો વસિહ નિજ વિષદ માન બુધિ,
 રેડી ગયો હવે, સંસારિ જન્મ તેડી. ૧૧

સ્નેહે મધા સુખસૌરભ સૌંધવારી,
 ને દિવ્ય જ્ઞાન સુસુદિત ગુર્જનારી,
 પાખી રિચરત પ્રભુવાજ્ઞાપનથી જ્યાં,
 મેવાડની મધુમતી ભચ્યુક્ત મીઠા. ૧૨

સ્વાધ્યાયમાં અભિનિ જાનતી જગાડી,
 પેતી સુપ્રતિ હૃદ માનસની મદાડી,
 આપુ અપૂર્વ નવ મેનન આર્થ ચિતે,
 જોના રવાસુખમરમ્બની વિવ્ય પુત્રે. ૧૩

જ્યાં જન્મ મારણ કરી અપતરામે,
 આપ્યા અનન્ય પ્રદેશ સુકાન્ત પારે
 મીઠું સુદરણ સંસારિ, જગા પુ
 ને સન્ન્ય રા ન સમરપ્રિય જ્ઞાન માયુ. ૧૪

મર્મવ્યથા હ વરોદનથી જગતી
 રંગ અનંક પડ અતરંગ હમેડી,
 સન્ને, સુવ સદ, જગત જગાડી
 સહીડતો પ્રભુચરિત્ર જ્યાં કવિથી. ૧૫

જ્યાં મેલ અચળ કુણ્ડવત્ર ને પસરી,
 સ કર્મોત્તર સુ તજ બહુ નપતરી,
 મુગ જ કનડ નિર્ધારાધે જાણી
 જ સુદા ન જગાડી જાણી. ૧૬

યુગેશતત્ત્વ બાવી ગોસ્વ

(રાજવંશ)

મુલ્ય, ગરવી યુગેશતત્ત્વ ! પક્ષ કેષ કંઈ હૈ દાનમાં,
સમસ્તુ છે તું ' સુખન, - સમસ્તે, સદેવ સાનર્થ;
વસતી વસુ સુખ તમે, વણી વેપાર ' વસુનનું,
જાન ધર્મે ' જસુ સુખી, દુઃખ નદિ જાપિક કરનનું.

૧

નયી તેમ તું રહિત જન્ય મોટા સહયુજયી—
વધો નામના દણ, વણિ આયોના પુષ્પથી.
જસુ ક્યા હુદિવિશાજ, કવિ, કવિ, વીર મયા ક્યા ?
રજુ ગત્તે, રમ જૂર્મ-સર્વ એ રિયર વયા ક્યા ?

૨

પાડી રેદ પવિત્ર, મયા ક્યા રક્ષક એવા ?
ક્યા તે સ્વેદ દાજ ' પ્રજા રાજની સેવા ?
મદત પુત્ર ક્યા મયા, માત ' કુળ લીયા કુળના ?
છોને નિકળ્યા નીમલ ધણાએ-એજા મૈંચના

૩

ક્યા પ્રાચીન ચાતુર્ધ ? અસહતા ક્યા રે તારી ?—
નૌતમ નસની નાર ' નપ્તુ રુ વસ વધારી ?
હુત જલવા મુકુષે, જલવા જસુ જોગવિયા નદિ,
સુખ સ્વખે દોષે જાગી તે જાગવિયા નદિ.

૪

જાગી લાખ નિજ પ્રજા, જાગ વજ્ર રડાજી—
આર્થપુત્ર અનુજમા, દિદ મુરૂરી દિદવાણી.
બેડી ખોજાની લાખ ' હૈંજા આખે રેમ,
ક્યા જોડ ત્યા સ્વાર્થ, જાડજોડ મિત્ર મિત્ર વેજ.

૫

ન મરે સૌર્વ કમલ, આર્થ અભિમાન કરુ રે
દસ દાજ વજુ પડી, પરાધીન પ્રજા પસુ રે,

- મયા સૈકા વહોં મયા, વસ પડી રહોં, બીજને;
જતા આજના સર્વ વચનની આજ તું માને. ૬
- દાવ ! કેમ, છવાય, પરાધીન એ સિંધિમાં ?
છરી પડે અવતાર ગુલામી દેખીતીમાં,
માઠી ! કોઈ, કર જોડ, લગા માગી એ બંદોબી,
કર્તાએ પડે બદાર દિંદમાં સદુશી પેલી ! ૭
- રજપુત પીર જગાડ, રાજ્યક્ષત્રી કર સાચા;
જાલ ભાગ વિદાન, યાન ગિલાનુ જાન્યક
ફેલ ફેલ વમણવ લખ દુન અપાધીનનાનો,
બધે એકતા બજવ, ધરાજવ હરી બિભનાનો. ૮
- પિતવ દાંડી પરમાર્થ, આર્થ મેંદારી માટી !
ગુપ્તે પુત્ર પરિવાર, પરમ્પર પ્રીતે ધારી.
વનરે ખોલી દવા, વખત આવે છે સારા,
તપરે થા, ગુજરાત ! દક્ષ જોમવવા લારા. ૯
- મર્તિ ગુજરી જા નૂલી, શોક તેના શા કરવા ?
મમ્તા મર્તિ તું બચી, વગી કા કુએ ખરવા ?
નજ મિયા કાજન, લાખ દોરે થર, માન ?
કર સંકેતન નિજ વગન, કિરે ઉપર સુખલાલ ૧૦
- પૂર્વ જન્મના પાપ નર્મદા જાળ ગુલ કરે,
નર્મન જન્મ શરીર થાઈ એ ખોલે બરે.
દુ કયા જનવા રુદ, નવલ એ જન્મજ નારો ?
માના દુખ મુજબે ગાઈ નાખે જન્મજો. ૧૧
- દાં, ન કુજ મન દુખ, વિદેને એક વિરેનું,
અર્પી દો સો જન્મ, એવડ. મા' દુન જોડું.

સો આપુ લઈ જોક, સદસ્ર બાપુ હું જોઈ.
 ગુર્જર દેશ ફરી જોઈ, દાપનો સખ વિવેકે ૧૨
 પપ તે દિન દઉં દર, નંથી મારા વારામાં—
 મોઠે વ્હેતે, મલે, જોય પડત સારામાં.
 નમન દાવ, ગુજગન માત' આ સવામ છેડી,
 સાજા થાને આશીય, બખત પુરે આપેડી' ૧૩

મલખાડી

૧૪

ગુરુદેવ

ગુરુદેવ ! નમોનમ,

ગુરુ ! ત્હા સુશ્રામે આ સન્ન ?
 જ્યાં વિચરો છા જ્યોતિરપે
 ત્હા મુલુમોકના મોત પદ્મમે છે ?
 મીખવ્યુ છે આપેજ, ને સ્મરે છુ ૫
 કે મનડ વાપુડિનો પડયો
 શ્રવણેન્દ્રિયમા જલિયામનો નથી,
 મનવચનકર્મના મદા ખનિ
 જાતમા ને જાતની પાર થોડે છે
 એમ્મે થદા છે ગુરુ બોધમ ૧૦
 કે સન્ન નહીં તો સન્દર્શ,
 ને સન્દર્શ નહીં તો સન્નનાવ
 સદા સમગાવ છે ત્હા

'ત્હા' એટલે જ્યાં ?

સ્વર્ગ ? વૈકુંઠ ? જોતેલ ? અશુભ ? જ્યાં ? ૧૫

રાગગ્રાજ્ય ઉભવર્થો ઓસિતે રૂદેતાં
 સદ્ગુરુ સદગ્ગનનંદ્ય ને મદદમા અસાદુન ૬૫
 ઉભવના જસ ઉપસર્ક દાદ ૬
 કાલના આરિધી સવિજો ૬
 યુગ્મના યુગ્માનુવત માર્ગ રહેવા ૬
 મયે છે, જસ નથી ખૂવા એ
 મહાનુભાવી યુદ્ધેવની તો પછી ૧૦૦
 યુગ્મીનાં મેમ જગાઈ રહે ?
 નેતિ નેતિ, નેતિ, ભવવાન ?

આયુષ્યની ઉભવજા સ્મૃતિઓ
 મેને નથી સ્તાવની ?
 સુખના સ્ખલોભાં કિંકુ દુખ છે ૧૦૫
 દુખના સ્ખલોભાં કિંકુ સુખ છે
 યુગ્મજી સુખ સમસ્તથ વે
 દિવ ઘણે છે મુકજી

સર્વનું કિલ્લુ માત્રવે ઉભે
 ને સાતે રમ જગા સંગીયજી ૧૧૦
 એકજગાત એન કિલ્લુ સાદાત
 તમારા છવનું કિલ્લુ પણ તેમ
 સસારજા બોલે રમે ઉપડ્યુ
 ને ઉભી પ્રગુણે જગદગ જગા
 જાતે બોલે જગાત સંગીયજી ૧૧૫
 હવજ રમે પર્વતું બ રમું
 ને

તે એ તમારી પ્રેરણા !

તે એ જીવ, ને પછી એ જીવ !

પૃથ્વીને આરા છે,

ને પૃથ્વીમાંની ઉત્કૃષ્ટતાને એ આરા છે.

એ પછીના ઉત્કૃષ્ટતામાં

અવસરને સ્થાને તીરે છે;

ને મૃત્યુની નદીમાં અન્ધારશાગી નીર

વચમાં વેણ વેણ વહે છે.

એ વાગી તરી ઉતર્યું

મનુષ્યનાં મહાના માગખાં

જોગજી એ છે, હેવ !

ત્દમે પૃથ્વીના પોતાકે ઉનાળાં,

ત્દમે એનના વાધા સંભાળ,

ત્દમે તેજની શખો પ્રસારી ઉડવા

એ ઉત્કૃષ્ટતામાં અંતર પામે,

હિર્ષ્યામાંથી નહું મેં મન્ય છે,

અર્થમાંથી નહું જીવું મેં પૂજા છે.

જગત્પ્રાણી જીવન ને મૃત્યુ

ઉભય ત્દમે મન્ય કયાં.

દેંદ્રી આધુન્યની અવધી ત્દમારી,

પણ જીવના ઉત્કૃષ્ટતા સંભારણું અમારા.

સર્વ કરતા સર્વપ્રકાર વિસ્તીર્ણ છે,

પુણ્ય કરતા પુણ્યના પરિભવ બદોળા છે:

પ્રકાશવન ને પગમમય આધુન્ય કરતા મેં

એ આધુન્યના સ્મરણમુખ-ધ, દીર્ઘજીવી છે.

ચરમાણોદિજતે લોકો
લોકાણોદિજતે ચંદ્ર

મેઘને દુખના નથી ૧૫૧

મેઘથી દુખના નથી

વડાનગની મડાલવાગાઓ, દેવ

જો કે પક્ષો પે સગમાનેથી મ્હે તે,

પશુ દિવનો દરિયો ડહોળાયો નથી

સજુને ભડું કામા કરનાં ૧૫૦

સચ્ચં છે સસારના તીર્થના

બાળો પ્રસન્ન શુ આશેખુ ?

નથી ચીમણ ને નહીં ચીમણ

મન્યમ્ભથી નહીં મરી જાય

એ બા તુ જીવન ૧૫૪

ખણમે સધતી જ ની નીક ન

રાણી દુખના મુડા

એ ન તુ વૃષ્ટી કદી ?

મનના ન = જન જુસાયા ?

૧ જુસાયા એ દુઃખના જન ૧૧૦

મુક દેવ નમે નમ

એક વર સમ્યક્ આપ્યા ન નથી

મીઠા વર પુન્યનામની

અહીં જનુ પુ અહીં અહીં

૪ ગરિયા જા છે ?

સમજાવે જન તમે

આ પત્યરે નરશે સો.

ત્યાંયા મે દુષ્કેવિને મુજ જુદિને.

ને પ્રેર્યાનાં પીળા પાદવને, દેવ!

૧૭૦

શિષ્યમ્તેઽહં શાધિ માં ત્વાં પ્રપન્નમ્.

નંદાનાગોત્ર

કવિ દસપાતરામને

વીનની દીર્ઘ રાત્રી, ને ઘનો ખરેહ દેશમાં,	
એ પદરોડે ક્યા આપ આશાવાદી અરજી સા.	૧
છાયા તો વડલા જેવી. બાવ તો નદના સમ,	
દેવોના ધામના જેવું દેહ બળે દિમાલપ.	૨
બુદ્ધિવંભવ, ને આરથા. આસા, રસ, વિશરતા;	
એ દેવી દીપમાલાના અન્તરે તેજ સજતા.	૩
આપ અમૃતના વનવા, ધાવણે અમૃતે દીધા;	
ને તેથી અનૃતમીઠા આપના કવિતો દના.	૪
દાણા પુત્રજ દાણાના, અગોઅંગે હરે પખ.	
મન વાણી દર્મમાં વે, જે નિત્યે જ દુઃખજ.	૫
વોરા દેવકુંવરીના, દીપ્યા દેવ કુમાર સા.	
ને દિનદરના બાદ. પ્રતાપી બારકરે સમા.	૬
મયાં કિસાદી એ દંડ મેલના સમ મળતો;	
ચક્રતી વાળીનો એવ પ્રાસાદી મોલ આયમો.	૭
સ્વેત વસ્ત્રો સદા ધાર્યા, પ્રાણની શ્વેત પાખ શાં;	
નેજ વાણ સજ બળે શિશિનો કે અનુષ્ઠા.	૮

કાવ્ય સમુચ્ચય

- દેશોએત્યાં વરસો દેસી, વાળ, લેખાં, લીધાં રસ,
 પરમ્ મિત્ર તદમારો જ તે મદાંભાર રીજસિ. ૩૪
 ને નહાના મળા દિન્દુનો, ધરિણાંની ખીસ્તી પોરસી,
 સૌથું એક લીધા-લીધા, દેડ દેડા દસી 'દસી'. ૩૫
 મહમ ધારણો જેમ વો', છે એકની સ્ત્રી,
 લોકમા વર્ણતા તેમ આપના આત્મર્થ અમી. ૩૬
 સિંધુ પ્રત્યે વહે નેત્રી દર્શિએ નદીએ તણી,
 સોઝનાં દેતના પૂર બેતા ત્રેવા તમે 'મણી. ૩૭
 મારપ આશિયો બેઠારી, જતોઆ ગુમ નામના,
 સમર્થો લખ સદ્માયો આપ અપુરપામમા. ૩૮
 દતા છવન ને વાન સદા મન્દિરજાયમા,
 આરતી પ્રેર્યા દેતી કાવ્યસ્તોત્રોત્રી આપના. ૩૯
 આપે આપુખ્ય મખાદુન માનિયો પ્રભુ મર્વમા,
 અને આપુખ્યની સન્મા માળી માન્ય પ્રભુધીરા. ૪૦
 દેદના સુરધે સ્થાપી દેદી મેઠા મદારથી,
 ઇન્દ્રિયોના અપ નેદી, લગામે રક્તિની ગૂથી. ૪૧
 વિવેક સારથી માલી, અખલ પ્રભુની દિશે,
 તમે ડાપી મદાપાવા વિધના વિષયો વિશે. ૪૨
 નિત્યે છવનમા પોમી, તત્ત્વચિત્તક ચિત્તમે,
 ચાળા સસારી સસારે, તપસવી જ તપોવને. ૪૩
 મન્દિરેસી મદામળા, રૂપમે ભાવની રૂનો,
 આપન અપલે એમ ડાળીએ સૌ રણી રૂવી. ૪૪
 'હુ હુ સગાઈ' ને રી રી પૂલું પુલ્કવિમુતિ મે
 પુષ્પતમાન જીત્યો તે જાત નેવા અમાપ છે. ૪૫

કાવ્ય સમુચ્ચય

ઉનાળાનો બાન, અતિથ મધિ મેડી નવ રહે,
 ઘડા જીવે એવી, જન કિલ્લો ઘણા સુખ વિષે.
 ખુદી બાજુએથી, જલુ પવન આવી જમિનને,
 કરે ચોખ્ખી રહી, પંઠિ મિત્ર થઈ ખુદિ કરે.
 ધંધા જાત પછી અમલ સુખ પામે અહીં સ્ત્રી
 ધણા જાણુએ, અહિં ઉતરતા પ્રુષ્ઠ સમજ
 ધણા શીકરીએ, ગમત કરતા રેડ જલુ અહીં,
 હજારો સોકેને, અડચણ સમાપ્ત અહિં નહીં
 અહીંયાથી જોવી, ચક્રચાતિ જોતી નહિ દુરે,
 પથ મે જોવા ને, અહિં તહિ ચરે મેટ ઉપરે,
 ઘડા બારે જોવી, સજ્જ સુલુવા માર્ગ ખમના
 દિને વાપુ મેવો સુખ નવ દિલ્લા લે કરમના
 ઘડા યાગા લીધે ધણિક કરવાને ગણિ થઈ
 જખોલા જધાર્થ રમણિય જલુ મેડક જાતી
 નિરાતે જમ્મ તો ખુસિયકિ રમે લલ લલના
 નિરાતે જમ્મ તો ખુસિયકિ રહે જોમિ જપમા

x x x x
 દરી મારી આખો કબિરવડ જૂન નિરખિને
 ખરી પાપી ખુદિ ખજિર રહિ જાત્રા થઈ મને
 વિશેષે સોખે છે ગબિર વડ તૂચી નરમત
 કાઠી મેડો હુ દરજન વડે હુ નરમત

સદસલિંગ તથાવના કીર્તિ ઉપરથી પાઠ્ય

(સંસ્કૃત)

અદિત્યે સદસલિંગ તથાવ નિર્મલે દુર્ગે,

અદિત્યે પાદ્ય જુનું અદિત્યે આ 'લગ્ન' સુધી,

અદિત્યે સગીરાવતનાં આ 'દાઢ' પોયો,

મોટા આ અદિત્યે પુરુષ મળ્યા, માત્રના ભેગા,

એમ છ' છ' નામ કરવી રહી 'વાતો' દાઢ,

પાદ્યપુરી પુરાણ 'દાઢ' પુરુષ દાઢ જ દાઢ,

શુભરાત્રીના પૂન રહી કીર્તિ આ સ્વયંભૂ,

કોણી કોણીને લેદ-નયન કીર્તિના નદિ' જગમગા

જગ નિર્મલ લાઘવે કુમારી સરિતા પેલી,

નદામે, પાસે ધમે લાગી લાગે પેલી,

મધ્યસ્થા મરે વહી આ નદીસ્વરૂપે,

મિત્ર રહી પ્રીતિભરે ખરે આલિંગન તુપે,

તુપે પાદ્ય 'દાઢ' પાંતી એ સુચરણી,—

એકે કાળથી મનિ મનુષ્યકૃતિ જાણવી,

સુખ પ્રેમસરિત' રૂપે નયન આજે અજપૂરુ,

હાં પત્નિવિભવ દેરાવ, કલ્પ સુખ તપન સુદયુ,

તોટી પર્વત — મનુષ્ય મહર્ષિયો 'ગદાકે,

નનંદ નિજ કૃતિ અમર, એકે કાળજ તે દાસ્યે,

ને મુખ તનુ પાંતુ કોણી પાણીપોયુ,

તે ના તેમનું તમ રહે તુમ અનન્ય પોદ્યુ.

ઉઝમ ગિલિ રમે હુડુ માધ ફરી ધમે !
મુરંગ-બરિ ફેલતી રરરે પ્રેમી ઝમે !!!- ૩

વનેવન ધુમાતો, તણ કુકાચિને ઝીકતો,
ઉઝમગિલ તે વડે પ્રજગ વાણુ રે। ફૂબનો !
ન પસિ દકિ કે રાકે નમ વિને ! નહીં ચાવડો
વિઠાસિ નિજ ચંચુને ટગવને લહે મિદુ કે ! ! ! ૪

હ. હ. મુવ

૨૫

મેવને.

(મિત્ર દર્શીત)

૧

એ મેવ ! રૂઢિ લાવને,

તુમ રેવ અદિ રેવાવને !

ચામડા કરી,

બામડા બની,

રખવાય તુમ વચગાવને !-

ધાની વિમે કહ નાખના સંલપ છે,

પડ પડવા ખાડમુખી કંઈ પાપ છે,

એ અનિ તુમરેવમ પમલી જાઈ દોખાવને

એ મેવ ! કર રૂઢિ રૂઢિ રૂઢિ રૂઢિ એ લેવાવને ! ૧

୩

ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗଣନା ୧୫ ୧୫ ୧୫

ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗଣନା ୧୫ ୧୫ ୧୫

ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗଣନା

ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗଣନା

ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗଣନା ୧୫ ୧୫ ୧୫

જુખા ખેંખાં આ જગતના મહુ માનતી,
 તુમ્હાં જોડી અતિ ચિહ્ન છે સહુ જાણતી,
 જાતી રેવ જાતું તેમતી જોડી જુજને જુવતી,
 એ મેવ કરકર રહિ' જાવ જાવ તારી ત્યા કથાગતી'

૫

અપિ' કુનો કેળ આજનો'
 ભર નિધુને દહ્યાગતી'

જાળાયા

ખુવ મગ્યા

તારી ને જા રોડાવતી'—

આ દેગનું વીમલ મલ પડી મયુ.

‘હું તજ કાગનદર સ્નાન રહી-શુ

તેને જામતી મલ પૂજા બિંબો ભગવાતી,

એ મેવ કર કર રહિ' દમ્બર વીર લાક પગાતી'

૬

જાલ દેવ તારા રેગતો

પડે શંખ મગદળો,

નખ બી નરિ,

દુષ તિથિરે.

નાચી ગદ રમ રેગતે'—

જુદા કમલ ન કષ્ટ જુ સસમ્મ.

વગ જુગા ને દેવ કર્મ નસનપ.

એ ના નુર્જી-જુ જગતપણી કરી લાજી,

એ મલ કર કર રહિ' સૌ જુલ દેવમ્મ જોડાતી'

મયન એને તારો

પરનિશા ! હચ્છિત એમે વાગે
 નદી આ તારવિશે જાણી,
 તારી મુખમાં પર મનકાશે,
 એને બીન ના રહે.

હા હા રૂપ દેવા વાગે,
 નદી એ જગતનમન રેનારો,
 નદા એ રાણી પણ મીનારો,
 તે રા તારણી બીધે !

મન ૧ આમે પાતી રોડ
 મન ૧ પન આમે કુખેરે
 મન ૧ મ મિત્રકુમે તોરે,
 હાપિ જરાએ ના રહે.

અદનિશ પ્રભુમીતે મયનારો
 હા એ દિન મનોભાગ વાગે,
 તેથી એ મને મુખનારો,
 નદા તુલ્ય મને રહે.

મન તવ સહિત તારા રેજ
 નદા પડા તોણની મન રેશે,
 દિન નિવ પ્રભુ—મીતે જિત બેશે,
 આત્મ અનન્તભા રમશે.

પરે મૂર્ખ તંદા મુખપરે વાલ્યા ધનચણી,
જલે લોચે ત્રાસે નિઠનિધિનણી ચંડધનિયા.

રેમાડે સમાના પલ્લવરણુસને સર હરી,
સમારે સગના મમ તસ્તણુ વિજન ધરી;
નિપેતા લંકાના પદાળ વિને અંગસિ ભરી,
મદતા રીઝાવી જળનિધિ કરે નિત્ય બસરી,
હર્ષ લલમી સાથે જગતપતિને દૌરુભમણિ,
હરિ અર્ધે હાતી જલુ જુગન કાગે નિસમણિ
મુખા દેવોને ને મરન મહિા સજુ અરથે,
યરો મોરો અન્ધિ સનન વસતી રૂપિ મરથે.

કરે બીની લીસી જળમ્બુચણી શ્વેત સિકતા,
ધરી કુમા બાપે ગગનસમ ભારે રસિકતા
જ્યે ન્દાની મોગી દદ મુદ્દ શિવા કૃષ્ણ તટમા
ધમે તેમા યેગે, જળનિધિ રહે તેાપ પદમા

કરે દોડે નાચે મુદિત પશુ કુન્દુખય બને,
રમે નાના પક્ષી જગથરે નિસાતે સુરનને
બૂધા બોળા ચિત્તે અકલકલ કલોચ કરતા
કરીને કારે છ રતિક રસુછ માન રહતા

યતો યાત આ મા વિરલિન તણે વિસ્મરણી
પડે છટા છવા પ્રિયલિત અવિધા ચરણી
જરા ચિતા ક્ષાધી પગનિજ પદા શ્વેત ન રહે
દહો સુ સુ અને મદત જનનો સમ ન કરે

મહે આકાશેથી મયરશ્વિત આભાસ ઉજળો
નદી નારી કેરો ગુણ પતિતના પાપન તણો

નિનિતા પ્રણી, અમળ ગિરિની બૌલ પત્ન,
 નવાભા બેઝે છે જમર સમ ભેદે મરણ. ૧૨
 અમાને બેઝેથી જમર વળુમાં રંગમ દિનને,
 હરી આવા સર્વે અથ અવરની બેઝ દિનને;
 ત્વજી જીવું પત્ની નવ નવ વધુમાં મનિ કહે;
 અરે! આ અબોધિ અમર જાનની મંચનિ કરે. ૧૩
 જાએ મરણે કરેલા મરણ દિન ને રાત પસના,
 મો ખાતે પીના લુપુ મુરુ સદા જીવ કરના;
 કરે ધમાધારી નિજ દમિત નિર્મલ પ્રભરે,
 ધરા જેવું ધોધું જગનિધિ પ્રવાહી સ્થળ ખરે. ૧૪

x

x

x

x

દાસતરંગ કૃપાશમ પંદ્યા

૨૬

સિન્ધુને

(મંદુલ)

આ સિન્ધુ અનિ મળું તું મ્મ્યા પડે તેવું અને તેટલું,
 દિનુ અન્ન ન્દારે નિજ ન્દેમે છે જેવું ને જેટલું,
 " મુલ " દર્શવા બેસાંને. વધુ વધુ નિસાડ તું ધારી,
 ન્દારે દેવું વિના નેમ જાગે, તું પાત્રમા દારમે; ૧

(સિખનિયા)

નરજા ન્દારે ને અવગી અસમે અન્નને કરે,
 નરજા આઠે છે પત્ર મુજ કરે ના કરી કરે;
 વિચાર : "આનુ છે દયમ ન કંઈ મિત્ર દમો,
 અંતે ખેટી ડાયા લલપર પાટી શું કરેતો! ૨

(અનુક્રમ)

વિગ્રહારી ખરા કરમે જાઓ છે, તું નથી મમે,
જાન્ય દેખા ગીરી મદારા! બોલે કાં વધુ ના મમે. ૮

(દરિયન)

વધુ એ વિચારો આવનાં સામર અગ્રિય વધુ થયો;
દેવ સમજતાં તો વળી મનસિ-ધુમાં કુબી મયો;
જેની કીરી કેા કેાજ જબુ રીતે નથી ઉત્તરા કરે,
તેવો સમુદ્ર અમાય મુજ દર સામરે કુબી મરે; ૯

(જમન)

જે સિન્ધુના ફેર તરંગ પ્રગટ થોર,
પ્રગટીન જે પસરીને ગળી જાય બોમ :
તેને તરંગ મનના-મુજના-ગળે છે,
ને તરંગી તાજ મુજને પસરે બજે તે;

સૌ. મુખતિ

૩૦

શિખરિન અને સરિતા

(શંક-અરણ્ય)

અન્ય ગિરિશિખરને ચરણ દગળી અદી,
દિવ્ય સરિતા અદા ' સાન સરતી ! ૧૯

પછી કલ્પેવ મુદ્ આઠરે અદી તરી,
રેણી મધુર સ્વર કેગી બરની,
બધી વહિ મંગાનન કાન ધરની. (૨)

સિખર તરે સદૃશ વૃત્ત ઠરતી,

બધી સુદિ નૌન મદી કુદી ફરતી.

અનિલ પશ્ચિમ મુખે, કુસુમ કુસુમે રમે,

સરિત વિનિમય કરે સિકર અષ,

પાદ મિરિસાજના પાઈ પૂજન કરે,

કુસુમની અન્નલિ કેમકે અર્પી,

અદા ! જ્યોત્સ્ના ભાવના કલ્પ બરતી (૨)

હૃદય મિરિસિખગની બન્ધ પાજી,

અદા ! બન્ધ મનીરના કલ્પ બરતી

બન્ધ

હૃદયે અધીન રહી સર્વ અર્પણ કરે,

આદમ ચૈતન્ય આ વ્યલિન વ્યલિન—

સરિત નિજ સ્વદસસ, અનિલ પરિમન, અને

જહી કમલપ મધુર વૃત્ત વેરી,

તરે સુમન તુર નિરિ ભવ્ય મૂર્તિ (૨)

પદમ રસ કલ રહી કલ્પ રેરી

પિતા . . . કલ સર્વર અર્પી

બન્ધ

રસિક

પાછલી રાત

અધારે ચતુ પાત્રુ નજરિયે તારા વૃત્તિ નીનરી,

વીણા તાવ મ મ રામ તરીને કાને પડે આ ધડી,

રાત્રી આ કલ્પનાદ કોમ મરતી વેગે હડી જાય છે,

નીનની મૌઠી પાખમા જન બધા જ પે પ્રસાન્તિ વિષે

મ. ન. દિવેદી

માન્યું ખાન ખતી કને, ને તાનની અનુમતિ લીધી
આ મમલું આડે.—પાણી 'લે' દણ સુધા કેમ નથી પીધી?—
મુખા પાતી એવને.—બર્ગે કુમ્મ આપેા તાનઅ—
રણું દુઝમ ખર્ડે આ રેને કાપિ ન હડે તણ. ૬

ચાકું વગિયું રમ્ય રીતે અખીવાનું નાવડું
માતાપિતાએ આપું મુજને, ઠોઠી તે જા જાઈ મર્ડું
ચાકી મૂકું તણું તે અનુકંદ ચાપુ ભવ ત્યા,
ઠોડું ઠોડું આકાશ કેઠે જગ અમળ દેશવ જાણ. ૭

તલા પતે ઠા દામ વેરી રીઝે રોરી રેલ તે
હડે બેનવા મવાયા કરને નાવરોશી જતે જતે,—
ને બધી આ વેગ દગડું આડું જે ભવુ ખડીકાણું,
મુજ મોઢવમા મગર્મ મૂડું, એ મુને રૂઝે ધાડું. ૮

હાપે મેખની રેતી તાનું નાદ મુજ વમણ જાણી,
મધુર, રતના, મન્દ જોવા, નુરગ, મુઠ ચાપ તલા:
માત્ર દિવસનો નુજ એ મીડું માન મનોમને,
ને જુને દગડું મજા ને હાથ ખીડી મે ખડું. ૯

હાડી દુ હડ ને ડુંગળી લેતજણી જગતણી,
નાનુ નાનુ રીતી લીધી માત્રા અને જુનિ જાણી,
મેખા મુખડું આડે હાથ વિજાણુ નિનુખાણું
રિત કરી મડું ન મુ જગત્યા વગરુ જાગિનુદા. ૧૦

રેલ પેલે. મર્મખોરો રીઝને રમણવા
કર્ક ખીજા જાણિય કરે મનલે જાણવા પાણા,
જાણ દુ ને દનની ગનરે હડે રીઝ નખરિયે,
ને એવ નાનિકા રેલવણુ રી જાણ ત્યા રિ. ૧૧

જ્યાં જોઈ ત્યાં દે મન ' તુજ અમિત તં મુક્તનં મને,
 સૌ જગતે તું રીકોં તુજ સર્વબાપતા-બને ' ૧૩
 દે મન ' હું આ જગતમા બુખ્યો હું તુજ આગી'બો,
 તું તે, અરે છે સત્ય શામ જ સર્વવ્યાપક કંઠિને ' ૧૪
 તો તુર્તવિના આ સંદિ કેરી કાપ કપમ નીખી છો ?-
 નિશ્ચિન મને તું કર રૂપતો કિંબ ત્હારે દિયો ' ૧૫
 કે તારા તુજ ખનિ રિમે આ ખ્યાન નિજ પ્રેમ રથા,
 ને એક નાન જની સદ જલમ લીન આ પુજામા લપા,
 દા, ત્વમ નિમમે મ્હોજ, દે સર્ગીય માન ' તખાડે હું,
 તુજ મધુર પાનિના સ્વખમ, આ જગતમા સમઘડે હું ' ૧૬

અઅરહારે

૩૪

૨મ્મ રજની

(૧૨૦)

૧૦૧ કમલ નામ તે આજ, ૨મ્મ રહી રજની ' ૧
 રીંડો માન મુજ નાજ ' ન્હારી જન સમતી '-
 યનયન કરેડી પનવા બન્ની સમઘ લેતી કાપ રે,
 બન્યા આ કુખ નખના તરા બાકે મન બહુ થાય '-

૨મ્મ રહી રજની ' ૧

કેરી આ તાન્કે માલીની નૃપી મોટન માફ રે ' ૨
 જરૂરી રા એન જનકના આ અસમાતી વાગ '-

૨મ્મ રહી રજની ' ૨

ચાન્દા મૂમ -પામે તાપી નાખે સ્થર નકાસ રે,
 એ અમન મુજ આપ પીરા ગુમા રામ આજ '-

૨મ્મ રહી રજની, ૩

દીના વાણી " જપનિ કચ્છે પાદિ મ્હાં " એમ બેઠે
મએ નાએ તણસિ કચ્છી, તુ સરે બા નહીએ !

સિદ્ધુ નિદુસમ નેદિ પાપો એ પુરો મૂખાં ત્યાં
દાપા મનુ કદિ જા મિતે સુ આ મત્સવ સાખાં
દેરી વાણી " જપનિ કચ્છે પાગમે સદ નાજ "
મે આ ઠમીને મનુ તરણિ એ માવ તારો સપાસ

૭

ખારે મેરો ખાથી કચ્છા મળના વેર સાથે
મરેં સરેં મરના પુપરે ખીજતી રીજ પાતે
મરો પદારો જપડિ પાંચ રજામાં મેળબેળ,
દેવા બામી કાઠિ નદિયા પેવિ ગી રેત ઉભાં "

૮

ધર્મીં નજે ૧૬ ૧૬ પગી રાણી જવાન મુખી
"મ રેત મનન રેત ત્યા કામ કામે સિ કુખી"
ધુમે પેલા કાપિ અવગી માખાં રેત રમે
મેળા કમ ૨૪ી મનનમાં રમતા રમ મુને

૯

કચ્છને એ દિલ રાંધે એ જુલું તાપ નથા છે
જામિ ન ને જગુ ખનખના અંધારી પાંચ છે
દાદામરે કચ્છ રજા રહિ તરિ પુમરે
જાપે તાપ કચ્છિ કચ્છ રેત જાવેન ખામે

૧૦

આ તો અજ કામ કામ કો બોલ્યાં જામ મરે
આ તો અજ કામ કામ કો બોલ્યાં જામ મરે
આ તો અજ કામ કામ કો બોલ્યાં જામ મરે
આ તો અજ કામ કામ કો બોલ્યાં જામ મરે

મદેખાતોને સંધ્યાને

(મદેખાતોને સંધ્યાને સંધ્યાને સંધ્યાને)

મદેખાતો! મિત્ર! આજ! પુનઃ સંધ્યાને

નમઃ મદેખાતો મદેખાતો મદેખાતો મદેખાતો

મદેખાતો! મદેખાતો! મદેખાતો! મદેખાતો!

મિત્ર! મદેખાતો! મદેખાતો! મદેખાતો!

મદેખાતો! મિત્ર! આજ! પુનઃ સંધ્યાને

મદેખાતો! મદેખાતો! મદેખાતો! મદેખાતો!

મદેખાતો! મદેખાતો! મદેખાતો! મદેખાતો!

મદેખાતો! મદેખાતો! મદેખાતો! મદેખાતો!

મદેખાતો! મદેખાતો! મદેખાતો! મદેખાતો!

મદેખાતો! મિત્ર! આજ! પુનઃ સંધ્યાને

શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા

૩૬

મિત્રના પિરમ

તે મુજ પિત્ર મહા પુત્રના અન્ન દુધ નિરતર આવે
મતલુ મતલુ મુખ ના સુખ મેળવ મહાત્મા મહાત્મા મહાત્મા
તેની પીઠા તરે તરે કદિ ભેદ કયાક ન ભેદ કુપાવે
કદ કયા કદ કયા કદ કદ કદ કદ કદ કદ કદ કદ

ન મુખતા કવિતા મુજ તથા મિત્ર મહાત્મા મહાત્મા મુખ તેની
મહાત્મા મહાત્મા કદ ન કદ મતલુ મહાત્મા મહાત્મા મહાત્મા

કાવ્ય સુખસ્ય

ચોથી કાલી ખાંચે માણસી, સખાડાની કાઠાં કસનાં લખી રેલી;
મી રેવિના દમપત એ કનું, કાળસ, કાળુ વિનામી રહેતી.

રે રામ કાળસ એ કાળી જા, કાળી કાલી રેવિના સંભળાવું;
એક વખતી મુંઝાર રહે કડ, કામ્ય, રમે 'મુખ, મુખ' કસાવું;
બીરસી વધી કામ્યજ વીર, કાળી વિધે બાતિ કો મહાવું;
કારણ કાર વિના, કામ્યજ કહે મુખ ક્યાં કસાવું.

હસપતરાં

૪૦

બિતી

(કવિતા)

પુત્રાક પુત્રાક કન કામ્યજ વનવાસી, કૃષિ કસારા,
કોઈ કોઈ કામ્યજ કામ્યજ કામ્યજ વિવચન, કામ્યજા,
કામ્યજ કામ્યજ

કોઈ કોઈ કામ્યજ કામ્યજ કામ્યજ કામ્યજ કામ્યજ,
કામ્યજ કામ્યજ કામ્યજ કામ્યજ કામ્યજ કામ્યજ,
કામ્યજ કામ્યજ

કામ્યજ કામ્યજ કામ્યજ કામ્યજ કામ્યજ કામ્યજ,
કામ્યજ કામ્યજ કામ્યજ કામ્યજ કામ્યજ કામ્યજ,
કામ્યજ કામ્યજ

કામ્યજ કામ્યજ કામ્યજ કામ્યજ કામ્યજ કામ્યજ,
કામ્યજ કામ્યજ કામ્યજ કામ્યજ કામ્યજ કામ્યજ,
કામ્યજ કામ્યજ

એક જ્યોતિના જની કપાસકે જોધકે ધમ્મા નિરૂ જગમાં,
ખાળી શકું નદિ કોઇ એમને, - વધાવનાં સડકો પમલાં !
જાવકે મ્હારાં. ૫

મ્હને મુકારી જગ અનાર્થ વિવિનો તમ ઘેર અધર્મોથી,
ધર્યા મુકારીવા ખડ અન્ધ, - અટકાકેવન જ્યા ધરા ખુરી !
જાવકે મ્હારાં. ૬

૩

, અમિત યયા, કઈ સોડી પ્રસાધું, નિમિરજૂથ ત્યાં આપું મ્હડી,
મધ્યા બહુ, અર્ધુ એમાડયુ, કપર આપુ નિત કરી ખરી,
જાવકે મ્હારાં. ૭

પણ એ અર્ધો આર્થ રા/પુતો પુરા આર્થ જ્યા યયા નદી,
વાળી નિમિરજૂથ કૈર્ધું ત્યાં તે, આખ મુકયુ, ગઈ જ્યોતિ સમી !
જાવકે મ્હારાં. ૮

એક જ્યોતિ પ્રકટાવો પાગી, એ પૌરુષ વર્ણવો ફરી,
ફગનપ્રીત ફરી આરના નરીન મુખ કમરી જાડી;
જાવકે મ્હારાં. ૯

૪

ફાલગ કપગણિપર આવે જાગરી નદિ તેથી જ જરા,
મ્હારાં જાગકે, તમ માટે છે મુજ ધારણના અખર ઝરા !
જાવકે મ્હારાં, ૧૦

પત્ર અટવસાગા ને આરોં, મુજ જાવકે તે તે જ ખરા,
મિત્ર અટવસાગા તે મ્હારાં અજા મનીના પુત્ર ર્ધો,
જાવકે મ્હારાં. ૧૧

સમય વિચારો, સમય સુધારો, સમય વિશે સાવધ વર્તો,
' હિતમ એની ' સુત ત્હમાફે પુરાજા પાડુ હરે ધરો,
જાવકે મ્હારાં. ૧૨

૫

નરે ખડી રંધીએલા જાણે છે પ્રથમ થઈ,
સૌના નવજનની હું સાદી. મુજ નવજનમાં હું જ છડી,

ભાષક મદાદ. ૧૩

જુલાઈ પૂરો એ દહીં, જવેખયા મુજ નવર લીધી,
મહે રહે પું એનો, એનો, સાવજ જનો સમજ નામી,

ભાષક મદાદ ૧૪

કેદર તારી કા ખાવા કંતેન ફાકે મર્દ ન બરડા, જાણ,
મને નવરસી પ-વસેલી કરેલા મા આખર એ દાસ,

ભાષક મદાદ. ૧૫

૬

રહેરો ને રહેરી રાંધો ને કળાએલા રહેરી નન
હુંકા જીવન નિર્મલ કલ્પિત શિવિત ભીમર મેરી મન

ભાષક મદાદ. ૧૬

રહેરી નરીયા મેરી પુત્રી, વ્યર્થ રહે નવુ જાણ,
રહેરી પાપ રાંધો રહેરી રહે નવુ કમલે રાંધી,

ભાષક મદાદ. ૧૭

એ મા આરંભ્યું ન એ માયાન પદા ફો
દિન ના રાત આત્મ ના પાત ના રાત ના રાત ના રાત

ભાષક મદાદ. ૧૮

૭

પત્રી પત્રાયા ખ ખખ ના પાત્રીયા પત્રી પત્ર
ખખખ ખખખ ખખ ના પત્રીયા ખ પત્ર ના

ભાષક મદાદ. ૧૯

નરિયા નરિયા ના ના ના સમુ પાત્રીયા રાત્રી,
જાણ નરિયા નરિયા રાત્રી પાત્રીયા રાત્રી ના રાત્રી

ભાષક મદાદ. ૨૦

કાંઈ સંપૂર્ણ થયું નથી
 માન સંપિન્ન રહેતો સંસ્કૃતિ,
 સ્વચ્છ આંતરનો વધુ વિસ્તાર.

આત્મવેદનો અર્થ અનિશ્ચિત, અવનિશ્ચિત, અને પ્રતિનિશ્ચિત વચ્ચે,
 સમય સમય સંપાદન કરતો, ખેત-મૂલી મધ્યાહન,
 અપતો અપર તારું, આરોગ્ય,
 સંપત્તિ સેવી શુભિ સંધ્યા. ૨૨૫૦

ધરોધર આવ તજાં વધુ મેજ,
 વસ્ત્રો મંદ ખુરો દોઢ;
 રમેલાં ગોળવણી પર મેજ,
 દીપે છુપસીયર ડેરા યોગ.

અર્થે કાલ દસકા આગળનાં કૃષ્ણ અર્ધા શુદ્ધ અર્ધ,
 વિષ વિષ વેલ વળા જગતી જગતવાની વાદ
 હીન હાવામાં જગત રહે,
 કીડતો દેશ અનિ આનંદ. ૨૨૫૦

સ્વચ્છ પાવન ન સંસ્કૃતિ તીર,
 નિર્ભય બળબળ વહેતા નીર,
 રોકતા કુટુંબની ગુણવાચ,
 ખાનગી મત્ત બગેલી દાર

નિર્ભય પણ અસપાન કરે અપા, હરિજન તજો લાભુદાય,
 દુકો મોઢ કળા ધર્મ કુદે પિત્ર પંચમ સુર માય
 મોદરે મોઢીન સોદાય,
 વાસણી ગોળ મનોહર વાય. ૨૨૫૦

દયાળો મેઠ મંડે મગસાદ,
 સ્ત્રીવે કુટુંબ નવલ પ્રભાત,

રાધિ મેળના પત્તર યેન
 અગળ કુશળિ દેવે હોય.
 મેળનો કર હા મળીને સિંધુ માટે નક્કી,
 દસની બનની હર દાવે, પ્રાટે બંદર પ્રીત,
 રહ માગત દસાલીતર,
 શેઠનં બાળક ધીન કરીર. રમ્ય.

સાજરે મેળન આવે વેર,
 મો મેળન કદી ચોમેર
 ધુલિધૂતર એવે આકાશ,
 હો મળમેળનો આભાસ
 પુલ્ક પુરાન આર્પણનના અજુગાપો ઇનિવાસ
 ચાર ચાંદનીયા ઉચરની રખણી બેઢે રાસ
 પ્રજ્વળતા આતી ફેક પ્રસમ
 સુદરી સવ મળીને સવ. રમ્ય.

વીરના રિકમ ડેરી વાત
 મનાતન મળ તણા તિલાન,
 અમળા અનુભવ ડેરી માલ
 પૂરો રિખ નિઠ્ઠાનિ વાલ
 રા ૧ રાઈરીમ સવ પુરવા ચર્ચે મળીને ચાક
 રાખરપર્ચે બેઢેણા ૥ રા રાખડ તણા મલુ ધોક
 પમળા પમળા પુલ્ક નકાસ
 અનુભવે વણી રિપિનવિલાસ રમ્ય.

એક કુળ કેસ ગામ સમાન
 બદનું સદમ જૂનીને માન
 અદારે વર્ણુ દરે વ્યવહાર
 રોહનો સવ સાદાપ્રકાર.

કે. જી. સુમુચ્ય

મેરજ મુવાલે ધેણી હર
માર્ગામણી વલે પખી મીડો રહેકાર

ધણી ધડકતે હર વાટ જુએ ગોવાલણી
લીયુગ ધાસ ચરી ધણ વણીએ ને વિચરે,
મિત્ર ચમ્પાતો સીમનો ચીતળ વામુ વાવ
વાક્યા ઉતાવળા ચરણો રાવડાના ઉપડે,
કાંધે કડિયણી નહર શી ડામ મુડાવ
હોવા હામવા ધર વાટ જુએ ગોવાલણી

આખો આખો રણનેદારો આમણ રાખો,
ધેનું ખડી નિચતે ધાસ બરેલ મખાન
ખામ્સા બયા તપેતે ગોવાલણ નીર પાવ ત્યા,
મડાકુ બરી રાખો કરતો હાક્યાપાન
અમ ઉતારે ફેરી મિડી નહર ગોવાલણી

હવડા હહે વાયા ને ઉડાયા મેરસ માખ્યા
હરખાતા ંયા હોર રાખણીએ બાવ
હળામળી આરોચે સો તાળ હાથ ન રેલયા
ધૂલડા મળ્યા કે કેઈ વિનાદ વાતો વાવ
એ તો સમજો છાન્ય ગોવ અને ગોવાલણી

પરવાઈ વાયુથી બાવ કમળા ખાલયા
મખે લખનખતા સગડીયા શા અગાર
ધડી બે મડસ લા બોમે હરિ બજનો બાવ
નિમળ કંઠાલે ડોલે હામમ દિકપાન
માઝમરત મુળરે ગોવ સુખી ગોવાલણી

૪૮

સાંમેકું બખવે તો હું જાણું કે તું શાણું છે

એક સરણાઈનો માન વર્ષ સુધી રાખી
 નામ રામશી વગાડવામા વખણાણે ॥
 એકનેજ નામ એવી ઝેડ છે રાખી એક
 એને મીઝારી એજ સેવામે મડાણે છે
 કહ્યું નવન પડી નો નો ને કશ્વત સોડ,
 માપકે ન નાપકે તુ માર દવાણે છે
 પાવુ છે ન મ કુ નમ કડી ને લી કાગીમરી
 મ મેતુ ૧૨૧૧ ન કુ મલ કુ કે તુ શણે છે

દસપત્રામ

૪૯

૨ નહે—

૨૨ ૩૫ ૫૫ ૫ ૧ ૩૫ ૫૫ ૫ ૫
 ૫૫ ૫ ૧ ૩૫ ૧ ૫૫ ૩૫ ૫ ૫
 ૧૫ ૬ ૭ ૧ ૫ ૧ ૫૫ ૩૫ ૫ ૫
 ૧ ૩ ૫ ૫ ૧ ૫ ૫ ૫ ૫ ૫
 ૧ ૫ ૧ ૫ ૫ ૫ ૫ ૫ ૫ ૫
 ૫ ૫ ૫ ૫ ૫ ૫ ૫ ૫ ૫ ૫
 ૫ ૫ ૫ ૫ ૫ ૫ ૫ ૫ ૫ ૫
 ૫ ૫ ૫ ૫ ૫ ૫ ૫ ૫ ૫ ૫

દસપત્રામ

જનાવરનો જાન

(૭મો પાઠ)

જને જનાવરની ખાત્રી ત મેલાવેર મારે;
જારી જાત્રીને મેટી ત પાણે છે આરે;
રોજ નગાઇ, બેસે ત છ સરવાઈ લીલા;
સો સામેલા છેનિય ત મેટા મેટી મેટીન,
દીક જાણી ત કોણી ત જરા કાળ ન કાંઈ
દોરે વરું ત જાણ ત્યા ત દરખા દાગીવાસ;
સામનનું શુ જુલું ત જારી કરી જોરે,
મેળા ક્યા છે જાણી ત મોટા મોટા દોરે
રાત્રી માત્ર આખલા ત રાખી સિમડ સોપા;
આગળ માર્ગ સુધાવતા ત જા પોતીસ લીલા
સાગરને બાજુ જિટા ત લીટી લાગી જોરે,
જોના જારાં વાકડા ત કામચરેલી જોરે.
દારમા એક બે દાય છે ત મોટા કાલજવલ્યા,
નીચુ ન્યાગીત રોલન. .. લીટી મેઘ સુદાળા.
દારી પેલા ને છે પચુ. ત દાર રોકવા પાદ,
દાગા દર્દમા ન થયા ત ખડ ખાડ જડ જાડ.
આખ કાટી, છાતી નીનગી ત કલ્યા ખુબ ખુખારા.
લીટી ઉછળતા પેડા ત વાદળન થઈ તારા.
દુઝો દુઝમન માલન ત પુઠ મર્ગન મધિડા;
દાજ દાજ કરી લીડતા ત ટીકા વિના જનેડા.
દારોદાર દુજરો આ ત માટે માટે લખાન
કેલુ આપે કામગી જોડાં ત જોતો ગાડર માન.

- પીતરાઈઓ વહેવાઈના ॥ એને અહલ ન ડોડી,
 આડા અવગા એકેકની ॥ પૂઠે ભય ને દોડી. ૧૨
 બહરા તો વગના ગાય છે ॥ હોય એનું શુ લેખુ !
 શુ સાચર શીંગણ તણે ॥ હું તે આજે આ દેખુ ' ૧૩
 વરનો તે ઘોરો આશિષ ॥ વાજે વાગનું તિલાની,
 બેર, બૂગમ, ને ઝઝી ॥ બેચું બરડતી જાતી. ૧૪
 વરરાત્ર બે માસનું ॥ જાત્ર બે' બે' કરતું,
 ઝડપણું, ઝપ ઢોળીયા ॥ મન માડીનું કરતું. ૧૫
 મગમ બકરી માઈતો ॥ ગાય દરખી દરખી,
 જોડે જાદરણી ઘણી ॥ મોડે જોવાજી સરખી. ૧૬
 બકરી જાઈ એ નાતની ॥ ને જોઈ ધણીઓ,
 આણી આટોસપટોસવો ॥ જાઝપણી જોનપણીઓ. ૧૭
 બેસ, બુડળ, ને કીટી ॥ ઘેની, ઘોડી, મોડી,
 ગાય, તિલાડી, ઉદરડી ને ॥ એક કૂતરીએ તેડી. ૧૮
 પાદરીઓ નથી વીસવા ॥ દર વીસ આ ફૂરે '
 સાથે સામણ મઠ, સૌ ॥ સાતે સડને છુંડે. ૧૯
 મોઢ ને બે મોઢ બે બે કરે ॥ મોઢ જૂકતી જૂકું;
 મોઢ ચુચુ આડે ત્યાડ કરે ॥ વેગ વાળે મો ટું. ૨૦
 દુક દુક કરતી વહી ॥ જો જો ' નાથે છે મેરી '
 ધન ધનબકરી ' ન મોડી ॥ જાન તાર તે જોડી ' ૨૧
 ચારપગાની જાન આ ॥ જોડી બે પગ સાર,
 નમજે તો સાર નવજા બહુ ॥ નદિતો દસનુ તો વાર ' ૨૨

નવસરખ

નથી-નથી કે સત્ત્વ જણાંડે ભરમાં;
 જે મ્હારે દોરે ન પારોવાયું હોય.
 દેવર્ષિ ! સહિતો સુન્દર મહેલ છે,
 એ મહેલનો હું જુવળામ છું;
 નવ રંગ જુવડે રોબનો,
 અજબ વાસનાઓ ફાટેલ
 મ્હાફું નામ ' છે. '

અન્તરધાન વાચ છે.

દેવર્ષિ : ઉપડો, એ આજના પદ્મઓ !
 યોગીના આદેશ છે,
 પદ્મવો અદ્ભુતયોગી ભવિષ્યને.

આગાસમાયી ભવિષ્યકાલ કતરે છે.

ભવિષ્ય યોગીરાજ ' આદેશ.

દેવર્ષિ : મન્યા ' શું કરીશ જનસુ દયાળુ !

ભવિષ્ય . યોગીરાજ ' આદર્શમૂર્તિ ' શું,
 માનવી ને દેવની મે આસા શું,
 જાણાતી હું કવિતા શું,
 પરજાણી પ્રેમભાષા શું.
 જીર્ણ દર્શિ શું, યોગીન્દ્ર !
 સદ્ગુણ શું મદાઆકર્ષણ,
 સુજનને સિખરે સૂર્ય સમે વિરાજ
 મોહક શું કિરણોના દોર
 માનવીને જાણી ઉચે મ્હડવને કાળ,
 કિસાદ શું અભિવાદ શું પ્રેરણા શું,
 કવિતા શું અદ્ભુત અમૂલની.

ટોઠાં હું પડાનો,
 દીપન હું સાકાંનું.
 તીર્થ હું તીર્થગમીઓનું,
 ખોશ હું મુશ્કેલીઓનો.
 જમની સકવાનો બંડાર,
 વિશ્વના વિદાસનું કેન્દ્ર.
 મનુષ્યનું સ્વિય લોચન હું.
 દેવર્ષિ! સુદિનો મુન્દર મહેલ છે,
 એ મહેલનો મિનાર ને ખજા હું;
 મદા આબચી જે કમન,
 ને અક્ષપામની દીવાદાહી જેવો,
 મ્હાઈ નામ 'શરી'.

દેવર્ષિ : સમરથ, યશનિ ને આદર્શ,
 દાનિદાસ, પરક્રમા ને મોક્ષ;
 ત્રણે કાવ્ય સમ્રાજ્યા છે સરજનદારે
 અક્ષાહની કુર્મનિને અર્ધે.
 પદ્મા છે જુગકાવના દિમાર્દ્રિ,
 સમર્પિધન્ય, અવિચલ, ને યોગ્યભૂતિ;
 જન્મે છે તંદ્રાથી વનમાન મંચ,
 વહે છે લદા તે વાદિઓમા થઈ.
 ઉભા છે આગે આરે
 તીર્થ, તપસ્વીઓ, ને ત્રણિઆમખો.
 ઉદાર છે અક્ષાહપ્રવાસીઓને,
 અને મૂકે છે લઈ જઈ
 અવિચલના અક્ષમદાસામદમ.
 જગત એટલે કુર્મનિ કુમ,

કોઈ સમુદાય
પર
આપણે આતા.

હવે છે સુરખી - બરી રવિ મુદ્દા દેખતાને પૂરમાં,
મુદ્દા છે નમ જવલ સ્વલ સિતલી જોઈ નથી વાળી;
મુદ્દા - દિવ ભરો વહે અનિય શા કિસાદને પ્રેરતો,
ને કિસાદ બરી રિયે શુદ્ધ હી માતા મીમાં મીનાં !

મધુર, સમય તેવે બેવરે શેષીના,
કમન કૃષિવ્યોનાં બાલ નાનાં હરે છે;
કમલ વલ મધુને બાલના બાલ રાગ,
રવિ નિજ દર તેની ઉપર ફેરવે છે ! ૨

શુદ્ધ માતા અને તાલ તાપે છે સમગ્રી હરી,
બદો ! કેવું સુખી જોડુ ક્યાંએ નિરમ્બુ રિયે ! ૩

લા પૂલ દૂર નજરે ઉડતી પો છે,
ને અમલ ઉપર મરી નર કોઈ આરે;
કે.મે. વળી મુખ વિહારી કિલ સહીતે,
તે અમને કુતુહલ નહુ બાલ જોના ૪

ધીમે હી શિવિલ હરને નેમની પાલ રાખી,
શુદ્ધ માતા નવન નવગા ફેરવી ને શુદ્ધ છે;
ને તેના એ પ્રિય પતિ દશુ ચાલ્ય બેસી સહીતે
જોના માતા મનગ્રી પગા દેવના ફેરવે છે ! ૫

ત્યાં તો આતી પહેલ્યો એ અમલ રાપે મુવાન ત્યાં;
કૃષિલ એ હી લારે " આલો બાપુ " હી કિલ ૬

" લાગી છે મુજને ત્યા, બલ બરી દે તું અંન " બેસીને,
અમલેલા કિલ રી મુવાન કમીને આરે દિશાએ શુદ્ધ;

(અર્થસૂત્ર)

“ અથાતી ! અથાતી ”

અરે મોઢ જાવો !

“ રથા સિધુ ! અર્થ ”

સિધુ સારા થાતુ ! ”

(માત્રી)

નિમિત્ત મદિ જ દુષ્ટુ નાવડું સિધુ મદિ,

મધુર સુખભીષો ને મડું જો ! હૈસાઈ !

હાથિ-કર સન્ધ્યા રુકે નને સમાથ

નિમિત્ત મદિ જ મુઝ સિધુએ મળ માથા ૧૮

નરસિંહરાય

૫૬

વીજાનો મુઝ

કેમના સુર્વની લા ન આવે હ મુઝ દો ને,

કારે જામથા હવા કામે મહ દુનો. ૧

વીજા મુઝ નહ જી સુખા

આનન્દ ભેરે અનિષ્ઠ ભરે

મુઝ મુઝ એ હક તમાથ ન

જાનવીયા રા નેલી મહ ૨

બીન કાલી એ મુઝા વિન ના

વિમલ ભૂટી રવજી નડી આ

વજાલી ના જર હૈમથ હો

વરુજ રમ નરુ જરુ મો ૩

હાસ સ્નાત સ્વરે જીન હો,
હાર બાવો મૂન નેન રે;
મચી રહી આલે સ્વરેભો હેચી,
મદાન આન-હની કેલ રેચી.

૧૮

સગરે સુસવારો ચાલ ત્યાં બાગમાં કે,
અરે! મૂન બિચારો હજીને પડે છે,
ધર ધર ધર 'નરે' દેવતા ગાસ પામી,
સિધિસ દર વેળે એ જીન નરે પડી ને.

૧૯

મૂનદેવ મદી છે તરિ ભાગ્યો, અરેરે!
બગબગ હજીનું દા' રક્ષા બ્રમિ પડે એ!
નથન જાલ વની એ દેવતા પા ધુવે, ને
મૂન તડવે ચાનો દારનો ચાસ લે છે.

૨૦

મિચાલ એ જાના નથન દરે એ દાજી, અને
પડી દેવા સામે કનમલ એ શા નિઃખના!
અરે! હજીને કાચે નિઃ પ્રિય કને એક નગરે,
પડે છે કે આયું નથન મૂન ચોટી રહી દેવે:—

૨૧

'હજીને ગાવનું મૂન, નેમની નખલી દર્શી,

"બગલી લે. બગલી લે દારે જીન દજી દજી"

૨૨

"કૃષ્ણ દે જો દેવા દેવો પ્રભુની ખીનની પડે!

"અનુદાન - વં. મીઠા દરે આ ગુજ દરેને"

૨૩

દેવતા વિચારી દુખણી કરને

એ મીઠા પિતે મદની ગડે છે.

ત્યા પા યેથી નર દેવે આવે.

વાસેલ્ય જ લે પ-ને! જાનુએ —

૨૪

'અમિ પ્રિય' નિહારી ને પાળી છે ગુજ આ પિના!

નથી જા એ! બગલી લે દારે જીન દેવે જરા!"

૨૫

૫૭

વીરની પિદાથ.

આરા કેસરબાના હન્ધ હો !

નિધાનો છ રથવાટ-ટુંચ

આખ મુજો ધગ્ગી ધમધમે, રાગ '

થેરા થેરે ઠંથનાદઃ

દુદ્ધિ બોલે મદાગજના, હો '

સામનના જયવાદ

આરા કેસરબાના હન્ધ હો !

૧

આગમ્ મુજુજા ડેપીઆ હો '

કુંજા કુલે હા

ખીજનાની મિઠાવથી હો '

મારે નદ નેઆર

આરા કેસરબાના હન્ધ હો. '

૨

પૂં પડે દેશ દુવના હો

દુનસગની મેદાલન

મીને કેરી હાના નાજ

એદ બાબદિન બાબ

આરા કેસરબાના હન્ધ હો

૩

નાથ ના, ના થેરાથે ને

દુદ્ધિ નદી સુથીના

આમર વાજના ના દુગી ને

બાબ ના પાદીના

આરા કેસરબાના હન્ધ હો

૪

મગ લેને ના ના નાજુ '

નાથ ના નાજુ ને

૫૬

સત્ત્વ સ્ત્રી સંગવા જમ

(ભાગવી)

સત્ત્વ સ્ત્રી સંગવા જમ, કુમ્ભો વાને,
 ના મેલ કૃતિ પડે, ફેલે છે આંસે ૩૧
 કેળાકે કરમે રિયે, દીધ ના મલ્લે,
 સદા ભવ તે ભવ કેળ, દાખે ખાળે,
 દગિ ભમન નથી આદિંગ, કદી દિન મળે,
 ભવ મહાનુ કરે નર તરે અર્થે મે કાળે,
 ૪૫૫.૨૧.૧૧૧ તિલક, કોઈ, જમ સાને,

૧. ૬ મન સત્ત્વ સંગવા ના રૂ ૧૦

સત્ત્વ સંગવા કુલે, પુત્રે અભ્યુત્થાને,
 ૧ ૫૨૫.૨૧૫ પાનિક વાને તેમ વાને
 સદાન કૃતિભવ કર, દાખે ભવમેળે,
 સદાન રૂ ૧૧૫ સદા સત્ત્વ ભવ
 કુલ ના જામવા ભવે દાખે વિભા ભાન,

૧. ૬ મન સત્ત્વ સંગવા ના રૂ ૧૦

સત્ત્વ સંગવા સદા, સદા કૃતિભવ,
 સદાન સત્ત્વભવ સદા, પુત્રે અભ્યુત્થાને,
 સદાન સત્ત્વભવ ૧ ૫૨૫, સિદ્ધિ ભાવે,
 સત્ત્વભવ સદા ૧૫ ૭ ૧૫૫ સંગવા
 સદાન સિદ્ધિભવ ૧૫, સદા સત્ત્વ ભવે,

૧. ૬ મન સત્ત્વ સંગવા ના રૂ ૧૦

સદાને સત્ત્વભવ ભવે, સદા સદા સદા,
 સદાન સત્ત્વભવ સદા, સદા સદા સદા,

સાદસે દરી વેપાર, જમે જદુ ધાખો,
સાદસે તણ પાખાં, ઘસરસ ચાખો;
સાદસે નર્મદાદેવ, કુખ સદુ ભાખો,
યા દોમ • સદુ ચઢો • યા દોમ •

નર્મદાશાંકર

૬૦

કેસરીયાં

રખતે.

દવે સા માટ કંઠ અગવા ' જદુ નો નાંદુ કેન્દસ્થિ !
રમે રમે ' પુષ્પ જમે ' સ્વદેશ પ્રમતે મમે ' ! ૧
અમારી શોભિ એ કાની ' જટા એ, એ વિભૂતિ બનિ !
અણખ અ, દેશ એદ પુત્રી, અંગ એ જત્રી જ ગી મુતિ ! ૨
ખડ તાડામ્ય, એકાન્ત, સ્વદેશદાન-આદાન્ત,
રમે હરમે, ધુમે સપથે, નનં નન લોદિ સાથે જમે ! ૩
દવે સામાટ નિસશા ? વેશન્યે આદિ મો કાસ !
અમારી એદ દુરિ લગલી અરન દુઃખાર્તિ સીંગામણિ ! ૪
કુપ જપરંગ, જલ ડંકા કુમે ' હુમે મુનિ ખંડા ' ૫
ન પાછા પાન હંદ ધનવા ' કિરો દાય દિન કંઠા ' ૫

૬૦ ૬ મુવ

૬૧

ચરો !

ચરો, શરણી ! ચરો જાણ્યો, સુખદનો વસ મારગે લઈએ. ૧
 સુખો, સુતા કેસરી જાણે, કે રખડાં રખડીયાં વાણે. ૨
 હિપા સ્વગ સ્વગ હાચી જાણા, શી કુખે વસ સખ વાણ. ૩
 શરણે સમજાય લીધાં, કે જાણે સિંદુરક કીધા. ૪
 ચાપા રમ રો રાવ રખડા, મરાભાગ વણ મંદાખા. ૫
 અટો ! જમની દાસવ વાણે, જમના શરણી જાણે. ૬
 હમી જો 'સાહેબે' વસમાગા, અમને દાઢ અમઆપા. ૭
 ચરો જાણે, ચરો, શી જાણે ! અમર મારગે લઈ રજા દાણ. ૮

સ્થાનાસાસ

૬૨

રાજા પ્રતાપના દળસીપાદની ભાગી

બાગો ભેગી દાણે ન જાણા ના ના ના ના ભેગી ૧
 નાપ, જુદા નાનું જાણે ના ના ના ના ના ના —
 એ પિયારી ગાણે ના ના ના ના ના ના —
 શી ભેગી જાણે ના ના ના ના ના ના —
 એ દિલગી જાણે ના ના ના ના ના ના —
 એ પોતે જાણે ના ના ના ના ના ના —
 ન રાજા દે ના ના ના ના ના ના —
 ના ના ના ના ના ના ના ના ના ના ના —
 ના ના ના ના ના ના ના ના ના ના ના —
 ના ના ના ના ના ના ના ના ના ના ના —
 ના ના ના ના ના ના ના ના ના ના ના —

નદિ જમ આઝ કાઠે તિલા કપાંગી ! સ્વચ્છે કૈવે રૂપી મનપા '
 કેન્દ્રિણં હમી કેમરી મુખ, અનપ સિન્ધોદિયા—નાપા !
 આકલિંગગણની જળા જાપા ! પાવરે ભેગી ૪
 દ. દ. મુખ

૬૩

સસરીપારજીં મુઠ

(૧૦૫)

“ વીગ ” આતે જા રજમ,
 કારા નાની તપપત્ર '
 ૬૩ ૬૨ ૬૩ નારે કુમવા
 કમિવ અમિના સદા '
 અપીંગ તે અપૂતે
 ૬૪. અંત તપા સમુત્ર '
 ૧ આતે દસરીપાર
 ૨ નાનીસદાત્ર '
 “ વીગ ” હુ દાંત મુખે '
 હુ નારદીવ કમી મુખા '
 કિલા પાપાંત મુખે '
 ૩ ૬૪. કિમીપાંત તપા '
 નદિ નારે નદિ અપાત્ર સદા,
 ૪ ૬૪. તપ દાંત '
 ૧ કુમી જા સદા
 ૨ ૬૪. કિમીસદાત્ર '
 ૩

૧૦૦ વીરા ' તમ આજે રજુમા,
 બેસે અખસિન પ્રા-
 રત્ન-ગોરન દઈ જન છે,
 તે જોશે આજાર શાદ !
 ૨ આજ પ્રનાષ પ્રનાષે
 રૂંઝી બેસે રજુ મેઘાર,
 ૩ સાથે રૂંઝમે તેના,
 મુઠા બાવીસદગર !

૩

મર્જન કરી અમ પ્રનાષે
 નૂન-નુ સ્વે સરીર
 દે માર કડી ત્યા કીલવા
 રાડેડ મિથોનિય વીર
 અ. ૧૧ સમ ૧૧
 અંત ચાલતો પ્રમાર
 તિપુ ૧ દ. ૧૧૦ કૃષા
 ૪ બાવીસદગર !

૪

મોગન ૧૧ જ સમયે તે
 અખ પતિ મનાસી માન
 લાઇ લેય અત ય જ ગિખા
 ક-૧ સિધુ તર મસમાન
 ખલુ પ્રમટોળ મા રૂંઝે
 નર જ કરી હોડાર
 થા કૃષા નમ નનાપી
 ૫૧ બાવીસદગર !

૫

ધડ ધડ ધ ધામ ધ ૧૩૧
 મુન લોખ તણુઓપાસ

યમ સિપ્તે દમ્ભા ધોર્યા
 રૈતિ રાજકર રમ્યા પાતિ
 ઔર્યો યમ મુનઃપી
 કામ્યા રમદુંભી આદર
 યમ આમોદર પદોદ ભા
 નિભ દમ્ભ બલ્લવીસાર

ને રત સદય મેધાભા
 મુગ ભાપીસદભર ૧૩

મદ મદ મદ ભાવ મદદ
 મુગ ભાજભા મેધાભા

૬ ૬ ૬ મુગિ મન
 નીલ ભાવે ભાદાસ

મે ભાવ ભાવ નિરોધ
 મે મે ભાવ મે ભાવ

૬ ૬ ૬ મે મે મે
 મે મે મે ૧૪

મે ૬ મે ૬ મે ૬
 ૬ મે મે ૬ ૬

મે મે ૬ ૬ ૬
 ૬ મે મે ૬ ૬

૬ ૬ ૬ મે ૬ ૬
 ૬ ૬ ૬ મે ૬ ૬

૬ ૬ ૬ ૬ ૬
 ૬ ૬ ૬ ૬ ૬ ૧૫

૬ ૬ ૬ ૬ ૬
 ૬ ૬ ૬ ૬ ૬

પણ ગિરિને દણ્ડતા પોઆ

વૈર રજપૂત રણા પાસ,

ઢોડવૌ મુરુ મુખખાથી

લાખા રજપૂતનો આશ?

પણ આઘાતી પડવો ત્યે,

નિજ ધર્મ જાળવી સાર,

તે રત સદસ મુખાવા

મગ જાવીશદબર ?

ધડ ધડ ધડ વાજ ધગડા

ખુલ તોપતથા ચોપાલ,

કડ કડ કડ વી પડુ

નીચ આવે આઘાત ?

એ સૈન્ય જાસ ખવ વિસાથી

નોતવા રજપૂત પહોંન્દાર

નહિ રથા અરે હ સપગા

જાવીશદબર ?

જાએ ન લિ અ તે

હ હ ત્યે હુલડી પડ

પણ જાન એવા લેની

હી અલિલ ચગાડ

નર્મી જાનજન કો જુવા

એ પુદગ્ય જલુકમ

સહ રમ પ્રતાપ અલ તે

જા જાવીશદબર

હા પન્ન વીગ રજપૂતો

હા પન્ન તમ સ્વા ?

Abstract:

Figure 1

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ १ ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ २ ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ३ ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ४ ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ५ ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ६ ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ७ ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ८ ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ९ ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ १० ॥

[illegible][illegible]

Figure 1. The effect of the concentration of the *Agrobacterium* suspension on the transformation efficiency of *Agrobacterium* strains. The *Agrobacterium* strains were incubated with the plant explants for 24 h. The explants were then cultured on the selective medium. The number of explants transformed was counted. The results are the mean \pm SD of three independent experiments. * indicates a significant difference ($p < 0.05$) between the control and the treatment groups.

*** - MI**

મનુષ્ય મનુષ્ય કે ના હાથ ના હાથ;
 મનુષ્ય મનુષ્ય કે ના વાત ના હાથ. ૧
 સમજો તો પત્નિ મનુષ્ય મનુષ્ય ના મનુષ્ય
 સ્વામીને નદિ આપતો તો, હરી ન પાડે મનુષ્ય ૨
 સહ્યદ્ર મોડા આવી પડે મોડા ન મનુષ્ય ૩
 કો મોડા મનુષ્ય પત્નિ ના મનુષ્ય મનુષ્ય ૪
 સ્વામી મનુષ્ય તો મોડા નદિને વચન મનુષ્ય
 નામ પોતે કે મોડા મોડા નામ ન હરીને નમી ૫
 કોમલ હરીત આપતો વધતો અવતો અદિતો મનુષ્ય
 પત્નિ મનુષ્ય ને પત્નિ કે મનુષ્ય મનુષ્ય ૬
 તો હાથ ન મનુષ્ય મનુષ્ય મનુષ્ય મનુષ્ય
 મનુષ્ય મનુષ્ય ને મનુષ્ય ના મનુષ્ય મનુષ્ય ૭
 મનુષ્ય મનુષ્ય ને મનુષ્ય ના મનુષ્ય મનુષ્ય ૮
 મનુષ્ય મનુષ્ય ને મનુષ્ય ના મનુષ્ય મનુષ્ય ૯
 મનુષ્ય મનુષ્ય ને મનુષ્ય ના મનુષ્ય મનુષ્ય ૧૦
 મનુષ્ય મનુષ્ય ને મનુષ્ય ના મનુષ્ય મનુષ્ય ૧૧
 મનુષ્ય મનુષ્ય ને મનુષ્ય ના મનુષ્ય મનુષ્ય ૧૨
 મનુષ્ય મનુષ્ય ને મનુષ્ય ના મનુષ્ય મનુષ્ય ૧૩
 મનુષ્ય મનુષ્ય ને મનુષ્ય ના મનુષ્ય મનુષ્ય ૧૪
 મનુષ્ય મનુષ્ય ને મનુષ્ય ના મનુષ્ય મનુષ્ય ૧૫
 મનુષ્ય મનુષ્ય ને મનુષ્ય ના મનુષ્ય મનુષ્ય ૧૬
 મનુષ્ય મનુષ્ય ને મનુષ્ય ના મનુષ્ય મનુષ્ય ૧૭
 મનુષ્ય મનુષ્ય ને મનુષ્ય ના મનુષ્ય મનુષ્ય ૧૮
 મનુષ્ય મનુષ્ય ને મનુષ્ય ના મનુષ્ય મનુષ્ય ૧૯
 મનુષ્ય મનુષ્ય ને મનુષ્ય ના મનુષ્ય મનુષ્ય ૨૦

જાણીને મી મુદ્દા, ૫૩ વિધિ વિધિ વિધિ.

૨૩ જાણીને મી મુદ્દા, ૫૩ વિધિ વિધિ વિધિ.

૫૩, ૫૩ ૨૨

જાણીને મી મુદ્દા, ૫૩ વિધિ વિધિ વિધિ.

૨૩ જાણીને મી મુદ્દા, ૫૩ વિધિ વિધિ વિધિ.

૫૩, ૫૩ ૨૨

ના જ રેગી આપા છોળીને કરે પત્રોપકર,
 દેવે દેવગી જલ વિનુ કેળું ખપ મહેર અંશુર,
 કે પાપા મરેલે કે નજર નીચી નર આરો, અંગેમનીય જ
 રસ કેળુ મનુ એક નજો નાંઈ ધીરે રંગ નર કે નર,
 મારે પ્રાપ્ત મીત મહેર સરે, પર્વે મેર મુગમી,
 કે આપ મુખ મારી કે અદમદ નર મરણે રેજી ૧૦
 જમ પાપ કે રંગ મહિનમ, હમરે અર્થે રંગ કામ
 ના ન જાન્યન દમમા તોલ નર એ મુખ કેકે હમ,
 કે રમ નરો વિનુ મ નમ્ય અ રુદ આશિવના, રંગેગી જ
 મ, રંગેગી મે નરુ જાન, મરિ આ રંગ કહેલ
 અનન્યભૂમિ નામો રંગ વિનિનિ, જાન્યા એ રંગેગ
 કે અમ કહે રંગેગ, રંગ નર અર નિનન રંગેગી ૬
 રંગેગી ૬

—

92

346 501

[illegible]

100

૭૬

મને જો-ને ઉડી જતાં પક્ષીઓને

ર પખિય ' મુખથી ચણજે, ગીન વા કાઢ મા-રે,
 સને આવા મુખથી જીન મેવ હેઠી કોઠા ઠો ?
 પામે જેની ચળી દલી આ માય તેનેજા પુ છુ,
 ના ના ફેઠી નમ ચરીતન માં દાનિ કઈ દુ,
 ના પાડી છે તમ ત-ર કે ફેરવા માગીને મે,
 મત્ત મરે કપાન તા પખિય સરને છે
 ફેરે' તોને જુલની મજા રેવ જીન જનોથી,
 હો કીના તો મુખથી પચ નૌ કોમ તેમજ માની
 જો ફો તો જાજ છ છે ફરે દસ્તનો, દા !
 પખો ! કે તમ ત ફેરે ગેવ જોએ જતેના !
 દુખી પુ કે રૂ રન તમા સાંસુ એવ ત્યાગી,
 ફેરે ! મતા તમ પર જતો જોયે ફર આદિ
 કવણી

૮૦

દુખિયાંનાં બેઠી

(ઘા હા વા રૂ નરિત નદ ન મ કારિયે - બાવળી નીચાળ) ।
 એ નજનની પૂન)

પા સુધિરે રે દુખીયાંની,

જાના નધુ જનિયે

બધુ બનીયેરે, એના બેની બનીરે,

દુખીને સમાધિયે ।

પા સુધિરે દુખિયાની,

દાના નધુ જનિયે ।

એક જ જનનીના જાણી,

એક જ શિષ્યના જાણી,

એક જ આત્મા સંજ્ઞાના કોપે

‘ હૈ ’ એક જ જાણીએ ’

એક જ જાણી જાણી,

એક જ જાણી જાણી,

એક જ જાણી જાણી,

‘ હૈ ’ એક જ જાણીએ ’

એક જ જાણી જાણી,

એક જ જાણી જાણી,

એક જ જાણી જાણી,

‘ હૈ ’ એક જ જાણીએ ’

એક જ જાણી જાણી,

એક જ જાણી જાણી,

એક જ જાણી જાણી,

‘ હૈ ’ એક જ જાણીએ ’

એક જ જાણી જાણી,

એક જ જાણી જાણી,

એક જ જાણી જાણી,

‘ હૈ ’ એક જ જાણીએ ’

૫. એક જ જાણી જાણી

‘ હૈ ’ એક જ જાણીએ ’

સર્વજ્ઞ

અને પ્રેરે નિત્યે ઉજામર કાંઈપણ,
ચો સિદ્ધિ શું આ હતી વિચિત્ર વિનિભ વરણ ! ~
પરમ્પર વરે—“ પેરે તમ, આ ”

૫

(અંકકલિયોગ)

પ્રેરિયા આ કુમતી
હાથ મુખ બિડુ દુરે
વાહી એ મન કેમી
મુન દાસમઃ ખનિ યા મરે

૬

(અંકકલિયોગ)

‘ મમલ જન આધારપટમ,
વિરમ્યો આનિ જે મૂલ રચના,
લખ્યા લેખો તારામણ ચહી કંઠ, જ્યોતિન મન,
કોલેશુ દુઃખો વિવમ કંઠ એ બંદ વરમન ! ~
પરમ્પર કહે—“ કિન્ન પમમ.. ”

૭

(અંકકલિયોગ)

‘ દિવ જન, મુજલ તણ
ચાલિય નિરુઝ ખની
જન ૩૪૫ ના દણ,
એ રમો, કંઠ, નવ ગી
“ કિન્ન કોલે વા વહી— ”
પ્રેરિયા વાહી વદ

૮

વિષમ સહસ્રધ્વની,
 હૃદય મુજ આપુજ બને,
 વિધવાના ધૂખતી
 જમણે મદને ત્ને ' મને,
 લોપશે કે પુણે ?
 જાણુ સમશે કે હણે ?
 હૃદય નિર્મળ કઈ બને ?
 તે આપન મુજ શાન્તિ ભણે ? "
 મૃતિયા પ્રેરે- " ને હણે,
 દિવ્ય માને તું સુણે. "

૧૦

(અલ્પવિષયલક્ષી)

વિષમ વિના પ્રાપ્તી મુખ રિધિ
 હૃદય ૧૫ હૃદ કઈ રમે ?
 અને માન પ્રા. અનુષ્ઠાન ઉચ્ચ દિવ્ય મનુષ્ય,
 અને આપના ને કે કઈ તરી મ્હે વાતવતમા. ૧૧

નરસિંહ મુનિ

344

33

[illegible]

વશા તે નથી આખી કુનીવામાં જરા દીડી,
 વશાદરી જતાયા સ્વં નહિ કેઈ પત્રે જાળે.
 ગદી નિમેંડી સાંતિથી રહે એ સખ મેહું છે,
 જાળા બાજુમરીનાં તું જ્યાં જળવ જવા દેને.
 પ્રજુના નામનાં પુષ્પો પરીતી હાલ્ય માળા તું,
 પ્રજુની ખારી કીવામ પહેરવી પ્રીતે દેને.
 કીરામ રસો છી છે પછી પીઠ તને કાંઈ,
 નિજાનંદે દમેશાં બાલ મસ્તીમાં મળ મેળે.

બાલાશંકર ઉદ્દતાસરામ

૮૬

એતે તેા એતાયું તને રે પામર પ્રાણી	
એતે તેા એતાયું તને રે પામર પ્રાણી;	૨૭.
સજ પરમાર લાઈ. મિથ્યા કહે છે આઈ માઈ;	
તેમા નથી કશું નાઈ રે, પામર પ્રાણી.	૧
નારે દામે વજમરો, લેલુજ લાઈ પાણી;	
ખીજુ તેા ખીજાનંદ જામે રે, પામર પ્રાણી	૨
માનિયાવ નય નાજ, ન ખા.પુ ન દા.ન નિપુ,	
પુરનારે ની પાન રે પામર પ્રાણી	૩
ખ ખેડાને ના.ક ખા.પા ખે.મિ.ન.ન જનુ આ.રી	
કરે માથા.કુ. ના. રે પામર પ્રાણી	૪
સાફુદ મેમા લવ.પ. ને.ક.ચિ. તું ના.ન.	
કહે લાંબું સુ દે.ન. રે પામર પ્રાણી	૫
આંવ નારે સામે એવો, કમ ના તું આવ દેવો.	
અદેજ નવાન તે.ન રે પામર પ્રાણી	૬

નરુ પડી જો રે જાનવ તુજો,
 સામે નદિ કૂડી જતાં વાર,
 ખૂંટીનું ખેવાતું રે, કાંઈ ન કામનું; તૂંધો.
 રમે મરેલો કામો રે, કદો તે કેમ રહે
 મેલી મળી પોતી પડી ભવ;
 ખેલ જમનનાં ખાસો રે, બાન ન તાનનું; તૂંધો.
 સ્વર મેળતીએ મેઘા રે, તાલ બેતાલ છે,
 દોલકમાં પલ્લ કાલ ન રમે;
 બંધ થકુ છે ગાં રે, દરિ રમ પાનનું; તૂંધો.
 ખસી દવે ખૂડી રે ખૂડી દવે જીજીનથી,
 દરિ દવે બાસો તમે દાસ;
 કુંડુ છુ કામ ન મારે રે, મનમન કામનું; તૂંધો.
 કેશવ દરિની કમ્પુરે કોલ ન જાણીયો;
 વાળી મન પાછા વળી ભવ;
 જલમામે નદિ એઘા રે, મદા જલવાનનું; તૂંધો.

કેશવલાલ હરિરામ બા

૮૮

કાવા તારી સાથી વરલાળી !

કાવા તારી સાથી વરલાળી ' મુખ મન,
 કાવા તારી સાથી વરલાળી રે દેહ ' રે.
 શંક તત્વની કાવા જની તારી પ્રાણી,
 તેના મંદી ચેતન જાણ્યો રે દેહ,
 ચેતન કાણે ક્યુ વરણ ન દેવ જો તે;
 રે! મંચીઆતું હોવે પાણી, મુખમન, કાવા તારી. ૧

જે રે વસુન્તી તારી કાયા જધાણી પ્રાણી
 દેડ જમીઆની કાયા તેવી રે હે છ,
 એન તો સર્વેનો એકજ રૂપ છે,
 તેમા તે જૂદા સારી જાણી ' મુખ મન, કાયા તારી
 જ્યાથી છુ આવ્યો ત્યાથી સર્વે લોકે આવ્યા,
 સૌનું જન્મ મરણ એક જાતે રે હે છ,
 શરીરનો ઘાટ સૌનો એક જ સરીખો,
 સગ્યા દાય પય મુખ વાણી, મુખ મન, કાયા તારી
 ખાવના કાળે છે સૌને માટીના પદાર્થ સૌ,
 માગીથી યયુ ને માગી વાસે રે હે છ,
 પામ તત્ત્વ વિના ખીજી કયાથી આવ્યુ એ તો ?
 સર્વે વસ્તુ એક પરમાણી, મુખ મન, કાયા તારી.
 આરે કાયામા તારી રુ રે જમડ્યુ છે પ્રાણી '
 પડ્યુ ને વધ્યુ તો ઝાઝું નથી રે હે છ,
 મન જમડયાથી સર્વે સંસાર જમડયો,
 સહા તારા મનમા જરાણી મુખ મન, કાયા તારી.
 જે જે વસ્તુ જુએ તેને ઝાઝું અંમ નેને પ્રાણી,
 તેમા ને તારામા ભિન્ન નથી રે હે છ,
 એક જગ્ગ એર દિતીમા નાસ્તિ છે પ્રાણી,
 જ્ઞાની તણી વાણી છે વખાણી, મુખ મન, કાયા તારી.

અનવર

૯૦

અદ્વારીયા.

એજ માર્ગ, બન્યું ' એજ માર્ગ
નેત્રકમળ મીચી વિચરે છે,
પણ એજ પ્રમુતો રાજમાર્ગ

ગબીર કેવાદણ બધુંયે બળાર
અત્યારે સુન્દ-સાબ્દ-મૂર્છિત હોયુ છે, ૫
શીપુરના નાગનિકો નિદ્રામાં છે
ત્વમે પણ અખડ નિદ્રા રીરી મન્યુ '
સદ્ગતિની સ્ટોડ વાળી સુતા
દ્રમનિનસાગરે રીરી જતો
એજ માર્ગ બન્યું ' એજ માર્ગ ૧૦

આમળ દરિયા ન હા ખડે '
કામળા અવિનન મદા : રહે છે
માનસી ભન ખાલ ન મથના દમ '
નિવિના રૂ થ ના નાન એમ કે '
પણ મ કુ મામ ના એ જ ૧૫
મદા ન થ ના રી
ન ન એ ન ન ન હે
એ ન ન ર પ ન થ ન નુ ન
ન કુમર ન થ ન મ ના મ
રન એ ર ના રી નુ ને
ન ન ન ન ન ન ન ન ન
ન ન ન ન ન ન ન ન
ન ન ન ન ન ન ન ન

પ્રપંચમાં આપણે એમને દોરતા,
 પણ પ્રભુપત્યે આજના એ નિયંત્રા દતા
 સદ્ભાવ પાડતાં એમના તે પગથી
 આ માર્ગે જ વળેલા દતા.
 વીર ! મહા સ્મર્યુ સતેજ છે-
 દુષ્ણ તે સ્થિત વાં માડ સ્થિત છે-
 એજ માર્ગે, એજ સત્ય માર્ગે,
 ત્હમે કમળાભરો છો એજ મદ્યમાર્ગ.
 નમર છેડી વનઆગળે,
 વિષ ત્યાગી વિરાગા બોમમાં-
 પિતાને જ કમલે કમરે, બન્ધુ !

આમલીએની પદામાં વધારે જ
 વીર ! પાછળ સરિતાના તટમાં.
 જૂન પ્રેમ જેવી, માયા સમી,
 સકા સી કોવતી છાયાએમ વહ,
 કુમળા જાનસમાન અખડ પ્રકાશમાં
 અન્યકારના નન વટાવી
 પ્રભાવના ન્યોતિર્લિખ્ય.
 એજ પરમ માર્ગે, બન્ધુ !

સિદ્ધાંત કેરો, વીર !
 દુનિયાને અન્ત વિદાય જ છે,
 આદિ બંધે અન્યથા દો.
 પણ એક વેળા તે આખ ઉગરો,
 એક છે તી મીટથી તે જગત્તે નેમ્મ લ્યો.
 સુ જગત્તે જુ ન્યેયુ ?
 બંધે, ત્હમને ગમ્યુ તે અમને ગમશે જ.

સાર મૂળી અમુદમામં,
મૂળ મૂળી અમુદમામં,
મુખ મૂળી ચિરંજીવ દેવામં:
એન સમુદય-દ, બામંડ!

૮૦

છેલુવેલું આન કરી સ્વે,
સંતારના મગ ધોઈ નાંખો,
અમુદિ વડે વિમુદિ મોડો,
કુન્નને અમિની નવાઝા તારે છે,
પ્રભાપદુર પુરાણ સમજી ૮૫
આત્માકુન્ન વધુ અમિતેવ જીજ્ઞે છે:
પીસા ! વિરાતે અમિરામના ઉઠમે.
તદમારી કુન્ન સખી કાપાલી
થાવા તો મળીને આપ
તદમારા આત્માત્વનાં કુન્ન પ્રકાશવા હો ૫૦
માત્રીમંથી મંજી મગરો,
અને કસમમાંથી કુન્ન બઢશે.
એન માર્ગ, એન માર્ગ:
શુદ્ધ ઉત્તિના વન સીકારો.
સતશિખ અમિતેવની પાખ ઉપ, ૮૫
વિદરો અનન્તતાની કુંલેખ.
તેન ત્વમે તેમજૂગિયા થપારો,
કિરજની અમોલખ કષ્ટિદા ત્વમે
સોપાના સુર્વગતમ. વિરામે
વદિનરાજ પાદગમ બખૂદે છે, ૧૦૦
બખૂદો પ્રભુવિદારી ત્વમે પચુ
વાદજ રેહી વિજુ વિરાટપદમ.

એજ પ્રુનિત એવશુષ્ય, વીર !
ત્યાં જ મગસી વિષરાજ મહારાજઃ
શરણમાં સ્થાપાની જૂથાનિ,
જાને મિત્ર પાછળ સચ્ચિદાનન્દ.

૧૦૪

જય જયભવનો, જન્મુ
ધન બેટી પ્રમાણસિ પ્રગટ્યો છે,
જયભુખડે પ્રભાત પ્રદ્યોત છે
પૂર્ણ અને પ્રભુને
તેજની મજિસાએ સંકળતો
સૂર્યરાજ આખલીમાં આવીડેનો છે
વીરરાજ ' આપણ જય મે સુખમે
દેવતા કુન્દુમી ગામે છે—

૧૧૦

તમે પાપુ વાળી મા બેસો—
આખારો મ સાર અને લેવા સુખદુખ,
લેવા વિલાસ તથા નવા સિંચાણ,
તમે તમને જાણા કરતા નથી
આખારે પાત્ર જ ને રહેવા દા

૧૧૪

રો તમારા પવચ્છ રથાન છે
દેવનાથન મિત્રાનુ છે જ.
સ્ત્રીકારે ન દિવનુ આનિય,
વીરરાજ નહ ને દેવમારાન.
એજ પવચ્છાની માર્ગ આપ
જય, જયભુખડે જય
ધરો જાગ્યો જય,
જય જય જય મહારાજ, જન્મુ

૧૨૦

૧૨૪

૯૧

મહાભિનિષ્ક્રમણ

(રોડો.)

નાથ સમીપ સૂતી દત્તી, ખૂદ સખામાં નેદ
જાને છોડી ત્યાં રાજી એ, તઈ પ્રાણે રેદ ૧
કરનસ જે બાજે ધર્મ, ઉર હજો અવિરામ,
મરનર અંધુ દાગની, મુન્દરો એ મુખપાન; ૨
સિદ્ધાર્થલગ્નો હર પછી, મુખ્યો કંઈ નમ્ર વાર,
મોંઢે મુખને કમરવ, કોયો ખૂદ તથાત. ૩

(દશિની.)

"નાથ ! જાઓ ! નાથ ! જાઓ
પાણી યે આપાસની "
" સું છે ? પ્રાણ ! સું ! વ્દાર્થી ! સું છે ?
પૂછતો હાથાસથી. ૪

(શ્રી.)

તદપિ રહે અવ્યક્ત જ, કંઈ વાતની રહી કાંઈ અટકી;
હૂમો હદય ખરાયો, - અતિ રાણી વરી સુદીન બની ૫

(કુલપિરગ્નિવ.)

" સૂતી દૂ નાથ ! મુખે ખૂદ નીંદરે;
ચિત્તુ વદ હરે તુમ તે રકુરે;
કંવન, મોદ, જાને ધર્મો પ્રેમની,
દિગ્ધ નારી વદી હદયે રહી, ૬
સુખદ માન જ તે તાણું દૂ સુણી,
મધુર નીંદરમા સમની ધણી;
પણ અહો ! કંઈ સ્વપ્ન જ કારમા
અનુભવી જાઈ જામો હતા હયાં. " ૭

(અનુક્રમ)

જો સિદ્ધાર્થ—“એ મ્હારી મધુરી પદની કાઠ !
 સારી છે રાત્ર એ રાત્ર, ઘણા જે ત્હે' રી રી”
 રાખી રહે—“સત્ય એ નાથ ! ખલુ એક વિરામવા,
 મોર વાળી સુખી મ્હેતો—‘આતી એ વેળ’ એમ ત્યા

* * * *

મુખી એ જાણી જાણી, રાખનો સાર શો હતો !
 મધુ વાળીયું તું ? કે-તું મુજને છેલ્લેને જાણી ?”

(શ્લોક)

સખ્યાનું રિત અન્તિમ, રેણ મધુર સુધયા લેખવથી
 રાત્રી નારી મર્ચી તે સિદ્ધાર્થ નિદાગને કરે વિનવી.

(નાયક)

“ધીરજ પાવ તું પ્રાણ ! મધુરી ! એ ધીરજ પારે
 અવિચલ પ્રેમ છે સ્થેન, સત્ય આપાસનું તારે.
 ધીરજ”

(સ.પી)

મને રાત્ર તુજ આપિયા વિર મોરે મુઠ
 ને રેર, ક્યાં મને તિજ આત્મ આરદ,
 તપિ તું ધીરજ પારે,
 ધીરજ”

રિપુ કરી, રૂઢ રને. મ.મં જાણવા અઝ,
 તપા કરુ મેડ કહ મુઠ સજાવા કાઝ,
 તપિ તું ધીરજ પારે.
 ધીરજ”

મુજ સિંગુ અંકુર એ આપણા પ્રેમનો મુઠો રે,
 યોધું આશિષ દેવા દેને, યુ' રમે હું તો રે: ૨૭
 ઉદરીશ હું એ પશુ નાગ; અરે સહુ યોગેરે,
 પત્ની ' પુત્ર! પિતા! કણવાર, અને જમ સોઠેરે! ૨૮
 આ અવસર કેમ દુઃખ સહો મુજ સંજેરે,
 ન્યોનિ પ્રમટે ને માંખે વિષ પર્ષ ઉમંગે રે: ૨૯
 હશે નિમિષ દડ આ. પાર, દરે હું ગાણું રે,
 નવ પાછો ફરું કો સગ, અવગ ૧૧ પ્રાધુરે. ૩૦

(સ્થાપી.)

સોધુ સત્ત્વ જાનિ મુઠ ને મગના વર્મો હું નાદિં." ૩૧
 અન્વેષણ અતિ તીવ્રને નવ કમ કમે જો કાદ." ૩૨

(કોપાલ વ્રજ વાણી)

ઠરી ધરેધરનિ પ્રણામ મુતી જે બરનિદામાં આમ,
 કાંઈ માર અવજન બરેકા, નાખ્યું રંગે વાનવઃ વૈજાં. ૩૩
 દહ અધુપી બીનું પદવ, લેવા છેગી વદાયનું મન,
 કોપી પ્રદક્ષિણા જલુ વાર. સખાકેગી પરી બાજિમાર; ૩૪
 જોડી પડકરે હલમે પાણિ, વેણેયો સિદ્ધાર્થ અવિચલ વાણી:-
 " ફરી આ રમ્ય સખ્યા મોદિં, રતું સખન કરી હું નાદિં. " ૩૫
 જલુ વેળા મપો રાગન, પાછો આપ્યો વગી વેગ જલુ;
 દેવું રાણનું સૌન્દર્યપર, દેવો પ્રેમ દેવો બરપર; ૩૬
 અન્તે બાજ કરી હલમે સખનથી, પાર્યો સોઠ પછી નવ મનથી;
 આપ્યો, રવામ-રજનિમાં આપ્યો, માર્ગ ન્યોત્તરિ અનુપના કાંપે. ૩૭

નરસિંહરાવ

ટિપ્પણ

૩

‘અગ્રાજ’ અર્થમાં છે. કાશી ૧૫ જામ છે. રીઠ મહિસાદમાં
 ૧ ‘રેણુ, નમાઝનો વખત થયો છે અને નમાઝ વાંચવા આવે.
 અગ્રાજવા, જે રાત્રી’ તોરે અગ્રાજ બોલવામાં આવે છે તે, આ
 જના અર્થમાં છે. ૧૫થી કરેલ આગ્રાજ છે.

૧. પામ + ડ = સોમી મેળા ૧૫૨ મજ ‘અગ્રાજ’ એ
 રીઠ (૧૦ મહાન) નું નવસારેલું ગુણવત્તુ ૧૫ છે અગ્રાજની
 વાજમાં આ વૃદ્ધિમાં આ વખત બોલવામાં આવે છે અને અગ્રાજની
 ન્યારે ૪૬ બે વખત બોલાવ છે.

૨. ૧ અ. કહીએ ૧ મહામનો કહ્યો. ૭-પાવો છે એજ
 રામ છે.

અગ્રાજ-અગ્રાજ અર્થમાં છે. કાશી-મજ અને અગ્રાજ ‘ છે.
 ૧ અર્થ ‘ જેવા વખત થયો છે તેવો એમ થાય છે. ‘ અગ્રાજને
 જે ‘ અગ્રાજ વખત થયો અને સરકામ રજા થયો છે. બેઠા
 જે કિંદર છે. મજ પાત્ર- દમ = વખત થયો જેમાં સામાન્ય
 ‘ અગ્રાજ ‘ અગ્રાજ ‘ અગ્રાજ ‘ વગેરે ૧૫ અર્થમાં છે.

૩. અગ્રાજ = (અગ્રાજ) એવેલ સાવનાર.

૪. આ કહી મામ સદવારના (‘ અગ્રાજની ’) નમાઝની અગ્રાજમાં
 ૧૫ છે. સદવારની નમાઝ પહેલ કાલમાં પાડી અને સુમોરવ પહેલા
 કહી એકાએક.

૫. જાગી કહી ૧-૭ પેઠાને ત્યારે સમવાનારે, તેના વખતમાં
 કહી કહેવાની છે. જાગીની જાગી કહીએ. જાગીના બોલમાં પછી
 દમગાંને અગ્રાજ પહેલા બોલવાની છે. અગ્રાજ સમગ્રમાં જે તરત
 અગ્રાજ કહી કહી, અગ્રાજ પછી થાય ત્યાર પછી તેમ મિત્ર
 અગ્રાજને બોલે.

‘ અગ્રાજ કહેવા કહીએ આપણી રીપ ઉપરથી.

૫-૬ જા. એનું જણ સુખદ છે.

૫-૬ આ બેનું જણી શકાઈ છે.
 મુધમાં રિયર-મુધિલિર. જો નામના આવશે તો મુધિ-મુધમાં, રિયર,
 ધર્મચાંચી ધર્મનો મોજ રાખનાર, પ્રથમ ચલતું તે મુધિજિનું
 છે.

જોડી (ખાનપાનનો શાજી).

જાણી (જાન્યારીના સાર્વજનિક)
 નામના નામના સાર્વજનિક-વાર્તા સુધ. અગિયાર-૧૯૨૫
 જેને ૧૯૨૫ માટે.

નકુલ વરણાગીમાં (શરીર દેખા સંભાળવામાં) પ્ર-વ્યત્ન હતો.
મુવિડ્ય જોતો=સહજેવ

૩-૮ અન્યથા-વનવને -દાની નદીઓ, પ્રતિજ્ઞાનિ છેડે(દરેક જાતના
કાંઈક) રંગીન પાંખમાં, -જ્યાં છે (જ્યાં), કુમુદે (દુધવડે)
કુન્દ (જ્યાં) મોડે (મેઝામ છે-તૂટે છે, - બાથથી રહે છે);
દેવી) તથા દિશાએ મરુ (થી) સમન્વિત સમુદ્ર બાજે છે- દાવી
પ્રકારે પરિપૂર્ણ સંધિ વિકસાવે, - (તેમજ જ્યાં) પાપાણ રાનની
પણ છે, - સાં કા વખાણ (દેનાં) થાય ૧-મને રહે જ્યાં જુનિ
પરિષ્કેષિત છે, કોડો (જેને વિષે) અનિર્વિણ્ણ હજી (અનિર્વિણ્ણ
વેચાર કરાવે) ન અન્ય-પણ-મોઝે (વખાણ કરે છે) -તે એ ૨-૫૫૫-
જો મુખમ નામ છે એમ તોલે છે- સરખાવે છે).

૬ અ-વ-વ-—૧/૨૬ (જે બાણ વર્ષમાં) અન્ન (અન્ને-એવે)
 આવીને, નખમાં મડુ વેણ પરીને (મૂઠા બૂણ આપણ પારખું કરીને),
 વાવિ (મળ) વર્ણવે, રરી રરીને શાન્તિ કરીને, ચેલ મળાવીને,
 બોલ (વીજળી) કરીને, તે બન્ધ ત્થ (રેસ) પ્રકાશીને, (પ્રમટા-
 વીને-) જેમાં (મળે) કદર અચ્છી, જાન્યિત શાન્ત્ય (શાન્ત કર્યા)
 -છે, વર્ણવ્ય તે મળ-વ્ય નરીકે બાણમૂળિએ વિરૂપ છે.
 * બન્ધેના બન્ધેમાં "જેમાં" એ શબ્દ વિરૂપ રીતે વપરાયો છે.

• મરુત્તી રૂં નમેલા એક મેરમા આરેલા દસિદ કમીરવને
અગ્ર ૧૫ અદિ છે

અન્ય — જ્યાં (જે જાગરવા) મંબીર મૈનથી મદનપુ
(મા' ન રા પી) મન અનુસન્નાર ગાદી જતા અને (મોરેને દલિ
રિત્ર મ રમરે આપણને વીધે) સદા જેનું દીર્ઘ આયુષ્ય ધારીને, જે
૧૫ જન (સગાની) જાણામા રાખ (ઠ મુખાથી) સમરનો (દલિ
આપના-આપ) દરેક પ્રીતિ સિલ્લામક (ખાનગ્ય જેવો) વા
નવીન (વગરે રો નમેલ) રામે છે

૧ ના મદન એ મુજ નીમ ૧ ધિએના રોજાના મુખને અર્ધ
૧૫ ૫ ૬ અદિ મ ૧૧ મીના નવમા છે

કમરમાં વહેજ જાવ અને રિસાવ છે ન મન કોયથી ■
જાગુપ અને ૩ મુ ૫ ૫ મથી અનક વ સામો નીકળી વઢી
જમીનને દ મેજ વ રા વા ૧૫ મેરી વ વરેના જમુ વ
જાની અનક વળી ૫ ૫ થી રિસાવ રિખારમવ રજા વોળી છે
દરેક દલિ છે કે કમીરે રજા કરી સગા મંરિમ થી એ વા
દરમ તલા છે જગુ રજુ ૧૫ કમી ના સમય કરતા વરે બુનું
છ અન રમીન મંક મુનરેમે રેત ધિ વરેનું છે એમ રે
૫ ૬ નવ છે

મ મ ૧ આ ૫ અને મેરેકો હા. આ વા રિડે રિડે
દરેક ન ૧ Hare's Loper's Gazetteer Vol. III
1 ૧ ૧૫. મ મ જગ્યા History Gazetteer ને મ ક મુને.

જમીનને ખવરવ અન ૧ જગ્યા કરીને કલ્પ રાક
અ મુ ૬

અ ૧૨ ૩૫ કમરવનુ જા નામવાન નથી, જેવો જાગ
કરિસક રો છે અને કલકુરિ (જુદ) મનધિ મેરિસક રિડે
અનુસન્નાર દરે એમ વગર કેરે અત કાવ એમ ૬ જાગુ ને

“ લીલાવતી ” રાખ્યુ એમ કહેવાય છે

“ સત્કૃતિયા—એટલે ગણિતની સત્કૃતિયાં.

૧૬ અર્થ—જેણે આશયથી ઉત્તરિનિ મુલાઓ બેઠી અને સિદ્ધાંત વચેરે હેવા અને જેને તરે મુનિઓએ ખાલ મર્યા (મોભે-મેદાવિ સિદ્ધિને મોભે), દેવી ભાગીરથી જેવી ગીત મધ નહી (જે ભાર્ત-વર્ષમા) શોભતી નથી.

૧૭ કાવ્યના રજ-અંશોદિક, પદોથી કુમલો કરનારી પ્રાણ્યો આમ અર્થ સમજે છે, જ્યુ તે અર્થ સેન જ્યુ કૃતિદાસિક સાથે વિરોધ આવે છે. કેમકે દિગ્દશાલ ઉપર કુમલો કરનાર કેવળ રાજા કે સોઠે હિમાવય એજાગીને નથી આવ્યા. પછી-દિગ્દશાલ પર્વતને દિશાવધનો કરનો ખત મળે તો બંધ બેસાડાય.

ગોળ અસ્થુમા ‘ દતારિ ’ ને દેશણે ‘ પદારિ ’ એમ પોતાનું છે.

૧૮ અ.ક

૩ ખાર નિયોતિલિંગમા સોમનાથની મદના છે.

૫. રીવનમિતિ—મિતનાર.

૬ આ કથા ભાગવતમા છે. લગાકરના મહા ઉત્તરવા ખારે કુમુદીને પેટાને ગોપમથી જાગાડનાર માણસનો નામ થાય એનું વરાલ માન્યુ થઈ

૧ કુચન છુદોવ ગોંદમનના ઉપદેસો મનપન્થ રાજા કરીયો મિસનાર પાસેની એક સિય ઉપર દેખાડવેમા છે

૮ દિ-નોઈમિ-દિ-ન્ય પનસ્પનિઓ

૧૩ ૬૫ મુખ સન્ન્યન = ૫૫ નહ મરસી

૧૪

કી/ ૧૫ માલકે અન વૈકુઠ એ રૈવ્યવર્ણુ કપડ રથાલ છે તેનુ જ સ્પષ્ટિમા વજ સે ૪ વજા અણનામ છે મ.માકરી કરનાર્થ

“ ૫ ન મા મળવન ન ન્યાકે ૧૨ મચજ જ ન્યા ૧૨ જ વાચક.

શીખ સાથે અખંડ સસ મનાયો છે, વૈકુંઠના ચતુર્ભુજને રામચંદ્રની કે વિષ્ણુની સેવા છે; અક્ષરધામમાં દિવ્યોત્તરી સર્વસમાન તેજસ્વી ધામમાં પુરોહતમ (સદગુરુ સ્વામી) દિવ્યસિંદાસન પર બેઠેલા છે અને મુક્તિ પ્રેમમય વહ એમની ચારેય બાજુએ બક્ષિ કરે છે. આ સ્થળ હપના છે. રામનામે અક્ષર એ શબ્દનો પર્ણવ સખ છે. સર્વધારા સચ્ચિદાનંદ નરવ એ અક્ષર, એ શબ્દનું સત્ સ્વરૂપ; એ શાસ્ત્રી નિજા તે અક્ષરધામની પ્રાપ્તિ.

શ્રી ૭૬. પંચ વર્ષમાન, દર માસ ચારી વ્યભિચાર અને વચ્ચાનું એટલાથી દર રહેવું એ પંચ વર્ષમાનના સ્થૂલ નિપત્રો ગણાય છે, અને નિષ્કામ, નિર્મોહ, નિર્વ્યાદ, નિર્માલ અને નિર્મલ એ સદા પંચ વર્ષમાન કહેવાય છે.

શ્રી ૮૧. યોગચાતુર (ચિરિકસ) એલિયા.

શ્રી ૮૫ અક્ષરધામ. શ્રી કિલમ્બ પેરે (ગિલ્લા).

૧૮

શ્રી ૧. એક સરખા = હપનો નદી પણ દ્વાર સંધિ.
શ્રી ૨. દરેકો = દાખો એકો પોતાનો યોગ કરેલો દાખ તે જીવિત છે. અચર, કચીરવ, સેનારેલો. યોગ કરે

શ્રી ૨. સરખા = એકું કહેવાય છે કે—કચીર કરેલો કરેલો એ કે આપ્યો અને પછી તેણે વચ્ચે મુજિયાનું માન્ય કરે પછી એણે કચીરે દેખું તે મુજિયામાથી આવેલો વડ થયો છે. કચીર અને તે દો નો પણ એટલું ખૂં છે કે કચીરે યોગ દ્વાર પોતાની એક બાજી રાખી તે એ કચીરે એકેએ નામ પાડ્યું હતું.
પ્રાણની દિગ્ધિ = એક વચ્ચેથી વચી વાચાએ.

શ્રી ૧. મિત્ર = એકેએ તેલો: મારદસર.

શ્રી ૮. રૂપ = એ-રૂપ કરમના રીતથી ન ન સેવા.

૧૩. જાણકીનાં મીઠાં ફૂગનને લીધે જ આ જોડમાં સર્વનું તે
જગતના જેવો આનન્દ થાય એમ બાવ છે.

૧૪. માતાઓ બ્રહ્મનાં કામગમઃ અનુભવજન્યાં જાણકોને જે
જ મમત્રે દેતી રમ્ભુઓ બતાવી તેમ આનન્દ મેળવવા કહે છે એ
સુપરિચિત ■

૧૫. 'જડી' એ સજ્જ આગામી સ્વરૂપ છે.

૧૭. નાવ જગતથી હોય છે તેને પ્રતિરૂપ મુદ્રાથી જનની તથા
પરમાત્મા છે

૧૮. તિન્નુના ઉદરમાં સન્ધ્યા અને રાત્રી લીન થઈ અને આમ
આ સંતાનનિકા અને તેની બાજુથી પણ તિન્નુમાં હોયી મેળા એમ
અનુભવના દ્વારા એ ચિત્રેના પ્રતિનિધ્ય સૂચવાય છે.

આ કહેજુ બનાવનું મુદ્રા પાત્રન કસ્ટ મન સિન્નુએ માર્યું એમ
પ્રતિનિધ્ય અર્થ છે.

રૂપરચનાર (શિકા) માંથી.

૭૮.

શિવ રસીકનના દ.ને.સદ્ય એક કામનો આ અનુભવ છે.

૮૧

૧. ધમ્મી અને આમગ તથાની, ધા ને. તથા ને. આવા પ્રવે.ને.ખ
આમ સુખમાં નેનો ની ને ન વ છે. એ પાતું ખાઈ રહ્યું ને જન છે,
નથા ને સજ્જ જોડે ને જાહે છે તેના અંત ૩ ઉપલ તરી બાર-
શિક (રૂપ-એકમ) ૧૨ છે.

૨. રસજ્ઞ આપે તે.જા.ખાં, જુદી પ્રતિરૂપની કામગમ
જગત કોને અનુભવ ૧૨ છે તે વચ્ચે ની કામ.

૩. મામ, રૂપ, બારકાંઠો ખા. તિન, પે.તી

૪. મન કહેતી, કાંઈ જાહેર હિંદુ દેવ ને વનુજ દુરોહિ
એ.ન.જા.ય વાગી જવાને રજન કાંઈ રસી વજી છે ખોડે ૩ ૧

જલુદાર શિકા.

૮૨

સિદ્ધાર્થ કોતર પી નાખના અમેરિકાન કવિતા " I like America " એમના કાવ્યની કવચને આશરે આ કાવ્ય રવાનું છે. આ કાવ્ય ફક્તની જમને પીના કાવ્યના મેરકટ આલબન સંખ્યા ૮૧

કવિતા હરખાલ રહેવા " હરિ નીક " ના આલબન-અર્થિકત આલબન-કવિતામાંના કવિતામાંના જાણવાની કુપડ પછીની કવચ વચ જાણ જાણના પદા પા કવચો છે

૧. પ્રવચન.

દલનિકુદરવર્ધિયાં અંધકારના જાલુદાર, આકાશ અંધકાર વાળું આકાશનું કાલક
અંધકારના નરના ચરમિ. તે જાણે જુનાવન દેવ એવ કવચો છે.

૬. ૫૨ અનુદ ૩૨

૧૨ નવીન-વાર હરખાળી વાળેલ તાલ.

કુપડીયા—મારા હરખાળી વાળા

૧૩. મુકે = મુપડ. એ મુક-મુકા, મા. મુકા, મુક મુપડ.

તાલકામ—વિમાનના, ખાનના, તાલના, સ્વરમાળાના, અંમ.

તાલકાલ—વિમાર ૩૫ સ્વરના તાલનું કાલક.

૧૫. વિદ્યમ-આકાશ—પરકામની આકાશ.

૧૮. માધાર્થ - માનના સાન કમો કરવાના કરાદા રાખ્યા, પણ રહેન કુનિયા કામના નદિ

આકાશ-અનુદ્ય કામો, તાલકામ વગેરે કરવાના પ્રસંગો, માન, આપને કરાદા આપ, સર્ગ.

૩૫ ૧૨.

૧૮ રમ પરી મુકું—કવિ પોને જ પ્રથમ ૧૩ છે એમ
પરંતુ તત્કાલા ભવ્યમાં પદ જેના કવચ થતા પ્રભે
ભવ્ય નિ ૨ રેતુ અતઃન અદિ સત્ત્વ પૂછે છે એમ ૧૫ નિ
‘ પ્રથમ ૧૩ કદ છે.

૨૦ ૧૫—મુર્ધ મુર્ધ અને ૧૬ ની ગૈરિક કથા સુપ્રસિદ્ધ
મુર્ધ જ વ જતા ૧૬ ની તના આગેશમાંથી છટકી જાય છે, આ
સુપ્રસિદ્ધ ગતાવતું રપક રપે પ્રતિગિમ્બ જાતે.

‘ મુગ્ધમુગ્ધ પ્રભે કરી સતી । —ને ૧૬ એ સતીને
ઉપાસે, ૧૭ પોતાના મુગ્ધમાં લેખ લખે ।

૨ નિદ્રા પુરની રિમનમ્બ કવચના ઉપરામાં રખતી,
સથી અત્મનિદ્રા પામે—તે કરી પાછી કવચમાં પ્રવૃત્ત થાય
—આ રમ પદ બહિષ્કૃત છે.

૮૩

મુગ્ધ મા એમ કરી નરિ ૨ ના દુષ્કર્મ સુરો વડે અ
વ્યક્ત છે, તેમ આ કાવ્યમાં ઉપામમય આસા—આવિ
આસા—ના સ્પર્શ છે

૧ ‘ ગૌરી ઉપ કદ છે રેણ સમાસ્તી ’—ઉપા ૧૧ તેજસ્વી
સ્વાય તે ઉપા ૧૨ સમાસ્તી
મુકું અને અદ્વૈત-પામે પામે જન્મલગ્ન હતા, તેથી એના
કવચના અદિ કરી છે

૫ } પરમૃત-પરમૃત-એમ સમજવું
૭ }

નૃપુરુષકાર (દીકા) માંથી.

૬૧

સિદ્ધિન આપેલા જા : હજીના ના ૧ ના ૪૫. ૬૬
પ્રેમજી આ આપનાર છે.

શુદ્ધ સ્વરૂપેના પૂર્વ જ્ઞાન-સિદ્ધાંતે જાણવું શકાયું. આર્થ
ક્રિયાના પ્રતિ સાત્ત્વજનિત, વાચી આર્થિક રૂપ-સર્જન. ત્યાં જ રહીને
આત્માને તે શરિરના જ્ઞાન-સ્વ. સાચા છે

જદ્યપિતિપ્રમુખ-મંદુર ત્યાં જ રહીને આત્મા જાણુ પ્રથમ

૧. આત્મજ્ઞ = દેહદશુ રજા

૨. આત્મજ્ઞ-સ્વરૂપ તા સત્ત્વજ્ઞ એમ

૩. જ્ઞાન-સિદ્ધાંતે જોડે સત્ત્વજ્ઞ જોડે જ્ઞાન-સિદ્ધાંત.

જ્ઞાન-પ્રકાશ સ્વરૂપ આત્માજ્ઞાનના કર્મકાંડ પ્રતિ જ્ઞાનજ્ઞ
જોડે, તેજા જ્ઞાન સિદ્ધાંત નવ પદોદ્ભવ જ્ઞાન, તેજા તેજા જોડે
જોડે = જ્ઞાન, જ્ઞાન જોડે જોડે જોડે, જિવજ્ઞ (જોડે), ત્યાં જોડે
જોડે જોડે, જોડે જોડે, ત્યાં જોડે જોડે જોડે જોડે

૬૨

૭ જોડે ૮ ની જોડે જોડે જોડે જોડે જોડે જોડે જોડે જોડે
જોડે જોડે જોડે જોડે જોડે જોડે જોડે જોડે જોડે

૮ = જોડે જોડે જોડે જોડે જોડે જોડે જોડે જોડે જોડે
જોડે, જોડે જોડે જોડે

૯ જોડે ૧૦ ની જોડે જોડે જોડે જોડે જોડે જોડે જોડે જોડે
જોડે જોડે જોડે જોડે જોડે જોડે જોડે જોડે જોડે
જોડે જોડે જોડે જોડે જોડે જોડે જોડે જોડે જોડે

૧૨ જોડે જોડે જોડે જોડે જોડે જોડે જોડે જોડે જોડે

૧૩ જોડે જોડે જોડે જોડે જોડે જોડે જોડે જોડે જોડે

લેખકો અને તેમનાં કાવ્યોની સૂચી

અચાત ૨, ૫

અનવર ૮૪, ૮૮.

કૃતિમ મદમ્બદ મ.ભાર ૩

કૃપાળી ૨૨, ૩૭, ૫૪, ૫૬, ૭૮, ૭૯.

કેશવલાલ દરિયામ બદ્ ૬, ૮૭

કે. દ. સો ૧૧. ૪૫.

ખમરદાર ૧૦, ૧૬, ૨૦, ૨૫, ૩૩, ૩૪, ૬૩, ૬૬.

દયપારામ ૩૬, ૪૬, ૮૭, ૪૮, ૪૯, ૭૩, ૭૫, ૮૬,

દામેજર ખુશાલદાસ બોટાદકર ૧૨૫, ૨૧, ૪૪, ૫૪.

દોષપારામ કૃપારામ ૫૬૫ા ૨૮.

નર્મદાચંદર ૭, ૧૭, ૧૮, ૪૨, ૫૬, ૭૦, ૭૨.

નરસિંહરાવ ૧૬, ૨૭, ૩૨, ૫૫, ૮૨, ૮૩, ૮૧

નરસરામ ૮, ૨૩, ૫૦, ૫૩, ૫૮

ન્દાનાથામ દ કવિ ૧૪ ૧૧ ૪૧ ૫૨, ૫૭, ૬૧, ૬૦.

બલવંતરામ ૪૦, ૬૮, ૮૧.

બાપાસા કરે ૬૬, ૮૫.

બીમરાવ બોળાનાથ ૧૦.

બોળાનાથ સારાભાઈ ૧.

મમલભાઈ ચતુરભાઈ પટેલ ૫૧.

મણિચંદર રામજી બદ્ ૩૮, ૮૬.

મ. ન. દિવેદી ૩૧, ૬૪.

મનવારી ૧૩, ૭૧, ૭૭.

મહાદેવ દેસાઈ. ૭૪.

રસિક ૪, ૩૦, ૩૫.

શુદ્ધિપત્ર

૧.	મીઠી	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૧૭	૪	૧૫ પ્રકાર	૭૫ પ્રકાર
૧૮	૬	૧૨	૧૨ જાત
૭૬	૧૧	મેળ	શે.બા

